

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Studijní program: **6208 N Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

DANĚ V ÚČETNICTVÍ
FYZICKÉ OSOBY - ŽIVNOSTNÍKA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí diplomové práce:
Ing. Hana HLAVÁČKOVÁ

Autor:
Bc. Zuzana HORECKÁ

České Budějovice, 2012

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Zuzana HORECKÁ
Osobní číslo: E10503
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku
Název tématu: Daně v účetnictví fyzické osoby - živnostníka
Zadávající katedra: Katedra účetnictví a financí

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analyzovat problematiku daní v hospodaření účetní jednotky v roce 2011 a v předchozích letech, postihnout změny týkající se OSVČ.

Osnova:

1. Základní pojmy daňové teorie, daňová soustava v ČR
2. Zachycení daní v účetnictví
3. Daň z příjmů fyzických osob
4. Podstatné změny v zákoně o daních z příjmů FO v posledních letech
5. Aplikace problematiky daní na příkladu konkrétní OSVČ

Rozsah grafických prací: 50 - 60 stran
Rozsah pracovní zprávy: tištěná/elektronická
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

1. DUŠEK, J. Daně z příjmů 2010. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3801-7
2. MARKOVÁ, H. Daňové zákony 2011. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. ISBN 978-80-247-3800-0
3. ŠTOHL, P. Daně a daňová evidence: praktický průvodce 2010. Znojmo: SVŠE, 2010. ISBN 978-80-87314-01-2
4. VALOUCH, P. Daňové tipy a triky pro fyzické osoby. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-347-3332-6
5. VANČUROVÁ, A. Daňový systém ČR 2010. Praha: Vox, 2010. ISBN 978-80-86324-72-2
6. VYBÍHAL, V. Zdaňování příjmů fyzických osob 2010. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3426-2
7. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších novel.
8. Časopis: Daně a právo v praxi, Aspi, a. s.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Hana Hlaváčková
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce: 1. března 2011
Termín odevzdání diplomové práce: 15. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....
Zuzana HORECKÁ

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí diplomové práce Ing. Haně Hlaváčkové za odborné vedení práce a cenné připomínky k této práci. Také děkuji mému otci, panu Milanovi Horeckému, za poskytnuté informace a podklady pro zpracování praktické části této práce.

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	7
2.1 Daňová soustava v České republice	7
2.1.1 ZÁKLADNÍ POJMY DAŇOVÉ TEORIE	7
2.1.2 ČESKÝ DAŇOVÝ SYSTÉM.....	8
2.1.2.1 Druhy daní	10
2.1.2.1.1 Přímé daně.....	10
2.1.2.1.1.1 Daně z příjmů.....	12
2.1.2.1.1.2 Majetkové daně.....	12
2.1.2.1.2 Nepřímé daně.....	14
2.2 Zachycení daní v účetnictví.....	16
2.2.1 ÚČTOVÁ SKUPINA 34 – ZÚČTOVÁNÍ DANÍ A DOTACÍ.....	16
2.2.1.1 Účet 341 – Daň z příjmů	16
2.2.1.2 Účet 342 – Ostatní přímé daně.....	18
2.2.1.3 Účet 343 – Daň z přidané hodnoty.....	18
2.2.1.4 Účet 345 – Ostatní daně a poplatky	20
2.2.2 ÚČTOVÁ SKUPINA 53 – DANĚ A POPLATKY.....	22
2.2.3 ÚČTOVÁ SKUPINA 59 – DANĚ Z PŘÍJMŮ, PŘEVODOVÉ ÚČTY A REZERVA NA DAŇ Z PŘÍJMŮ.....	22
2.3 Daň z příjmů fyzických osob	23
2.3.1 POPLATNÍCI DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	24
2.3.2 PŘEDMĚT DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB.....	25

2.3.3 ZÁKLAD DANĚ	26
2.3.3.1 Struktura základu daně	27
2.3.3.2 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky	28
2.3.3.3 Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti	30
2.3.3.4 Příjmy z majetku a ostatní příjmy	32
2.3.3.4.1 Příjmy z kapitálového majetku.....	32
2.3.3.4.2 Příjmy z pronájmu.....	33
2.3.3.4.3 Ostatní příjmy.....	33
2.3.4 VÝPOČET DAŇOVÉ POVINNOSTI	34
2.3.4.1 Úprava základu daně o nestandardní odpočty	34
2.3.4.2 Sazba daně z příjmů fyzických osob.....	36
2.3.4.3 Slevy na dani.....	36
2.3.5 ZDAŇOVACÍ OBDOBÍ A VÝBĚR DANĚ	38
2.3.5.1 Zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti.....	38
2.3.5.2 Zálohy na daň z příjmů placené poplatníkem.....	38
2.4 Podstatné změny v zákoně o daních z příjmů FO v posledních letech	40
2.4.1 ZMĚNA SAZBY DANĚ Z PŘÍJMŮ FO.....	40
2.4.2 ZMĚNY VE VÝDAJÍCH PAUŠÁLEM.....	40
2.4.3 ZMĚNY VE SLEVÁCH NA DANI.....	41
3 METODIKA	43
4 APLIKACE PROBLEMATIKY DANÍ NA PŘÍKLADU KONKRÉTNÍ OSVČ	45
4.1 Charakteristika OSVČ	45
4.2 Daň z příjmů fyzických osob	46
4.2.1 ROK 2008.....	46

4.2.1.1 Stanovení daňové povinnosti za rok 2008 – skutečně vynaložené výdaje	46
4.2.1.2 Stanovení daňové povinnosti za rok 2008 – výdaje procentem z příjmů	51
4.2.2 ROK 2009.....	52
4.2.2.1 Stanovení daňové povinnosti za rok 2009 – skutečně vynaložené výdaje	52
4.2.2.2 Stanovení daňové povinnosti za rok 2009 – výdaje procentem z příjmů	57
4.2.3 ROK 2010.....	59
4.2.3.1 Stanovení daňové povinnosti za rok 2010 – skutečně vynaložené výdaje	59
4.2.3.2 Stanovení daňové povinnosti za rok 2010 – výdaje procentem z příjmů	63
4.2.4 ROK 2011.....	65
4.2.4.1 Stanovení daňové povinnosti za rok 2011 – skutečně vynaložené výdaje	65
4.2.4.2 Stanovení daňové povinnosti za rok 2011 – výdaje procentem z příjmů	69
4.2.5 ZHODNOCENÍ VARIANT VÝPOČTU DAŇOVÉ POVINNOSTI.....	71
4.2.6 DAŇOVÉ ODPISY DLOUHODOBÉHO MAJETKU	75
4.3 Daň z přidané hodnoty	78
4.3.1 DPH ZA 1. ČTVRTLETÍ ROKU 2011	79
4.3.2 DPH ZA 2. ČTVRTLETÍ ROKU 2011	80
4.3.3 DPH ZA 3. ČTVRTLETÍ ROKU 2011	81
4.3.4 DPH ZA 4. ČTVRTLETÍ ROKU 2011	82
4.3.5 DPH – SHRUTÍ	82

4.4 Silniční daň.....	83
5 ZÁVĚR	86
6 SUMMARY	88
7 POUŽITÉ ZDROJE.....	89
SEZNAM TABULEK, SCHÉMAT A GRAFŮ.....	91
SEZNAM ZKRATEK.....	94

1 ÚVOD

S daněmi se v dnešní době setkává každý, ať už se jedná o daň z přidané hodnoty nebo spotřební daně, jež jsou součástí ceny zboží a služeb, majetkové daně, které musí poplatníci platit z nemovitostí, z převodu nemovitostí, z dědictví nebo darování, a v neposlední řadě to jsou daně z příjmů fyzických a právnických osob, které jsou důležitým příjmem státního rozpočtu.

Daňová problematika je velmi obsáhlé a komplikované téma, které je řešeno zákonem č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, zákonem č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, zákonem č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční a dalšími legislativními normami.

Tato diplomová práce se zabývá daňovou problematikou u fyzické osoby. Nejprve budou vysvětleny základní pojmy daňové teorie, jako například daň, daňový subjekt, kdo je poplatníkem a kdo plátcem daně. Dále zde bude stručně popsána daňová soustava v České republice a způsob, jakým jsou daně zachyceny v účetnictví. Diplomová práce je zaměřena na daně u fyzické osoby, proto v ní bude také vysvětlena struktura daně z příjmů fyzických osob. Bude tu vysvětleno, kdo jsou poplatníci této daně, co je jejím předmětem, jakým způsobem se zjistí daňový základ, které příjmy jsou součástí daně z příjmů fyzických osob, jak se tato daň vypočte a také slevy na dani, jež může poplatník uplatnit při splnění zákonem stanovených podmínek. Poté zde budou zmíněny podstatné změny, k nimž došlo v zákoně o daních z příjmů fyzických osob v posledních letech.

V další části práce je provedena aplikace daňové problematiky na vybraného živnostníka v roce 2011 a v předchozích letech. Bude analyzována daň z příjmů fyzické osoby v posledních 4 letech a změny, ke kterým u této daně došlo. Daný způsob výpočtu daňové povinnosti bude porovnán s jinou variantou a tím se zjistí, zda by tato

varianta nebyla pro poplatníka z hlediska daní výhodnější. Dále zde budou uvedeny další daňové povinnosti živnostníka, daň z přidané hodnoty a silniční daň, které má povinnost vypočítat a odvést příslušnému orgánu.

2 LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1 Daňová soustava v České republice

2.1.1 Základní pojmy daňové teorie

Daň je povinná, zákonem vynutitelná, nenávratná peněžitá částka, kterou odvádí fyzická nebo právnická osoba do veřejného rozpočtu (ŠTOHL, 2010, s. 8).

Daňový subjekt je osoba povinná odvádět nebo platit daň. Daňové subjekty se člení na poplatníky a plátce daně (ŠTOHL, 2010, s. 8).

Poplatník daně je daňový subjekt, jehož příjmy nebo majetek jsou podrobeny dani (ŠTOHL, 2010, s. 12).

Plátce daně je daňový subjekt, který je ze zákona povinen odvést do veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů (poplatníků) nebo sraženou jiným poplatníkům pod svou majetkovou odpovědností (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 14).

Základ daně je hodnota, ze které se počítá konkrétní daňová povinnost. Aby mohl být základ daně správně stanoven, musí být přesně definován předmět zdanění. Jednoduché vymezení předmětu daně bývá zpravidla obsaženo už v názvu příslušného zákona (například zákon o daních z příjmů, zákon o dani z přidané hodnoty). Základ daně může být stanoven buď v naturálních jednotkách (u silniční daně je základem daně pro osobní automobily zdvihový objem motoru v cm³) nebo peněžních jednotkách (ŠTOHL, 2010, s. 9).

Zdaňovací období je časový interval, za který nebo na který se stanovuje základ daně a daň vybírá (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 20).

Sazba daně je hodnotový údaj, prostřednictvím kterého se ze základu daně počítá daňová povinnost (ŠTOHL, 2010, s. 9).

Sleva na dani představuje možnost snížení částky daně za stanovených podmínek (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 27).

Záloha na daň je platba, kterou je daňový subjekt povinen odvádět před vyměřením daňové povinnosti za dané zdaňovací období. Po stanovení výše daně budou zálohy na její úhradu započítány (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 33).

2.1.2 Český daňový systém

Daňový systém je systémem zahrnujícím všechny daně, které se na daném (státním) území vybírají.

Na daně a daňový systém jsou kladeny zpravidla tyto požadavky:

- daňová spravedlnost,
- daňová efektivnost,
- právní úroveň (kvalita, perfektnost),
- jednoduchost a srozumitelnost,
- správné ovlivňování chování ekonomických subjektů.

Daňová spravedlnost spočívá v tom, že objem prostředků, kterým každý subjekt přispívá do veřejných rozpočtů, by měl odpovídat jednak jeho možnostem a jednak prospěchu, který pociťuje ze spotřeby služeb poskytovaných státem nebo územními

samosprávami. Princip tedy řeší problematiku rozdělení daňového břemene mezi jednotlivé poplatníky.

V souvislosti s daňovou spravedlností se uplatňují 2 principy, resp. přístupy ke zdaňování, a to:

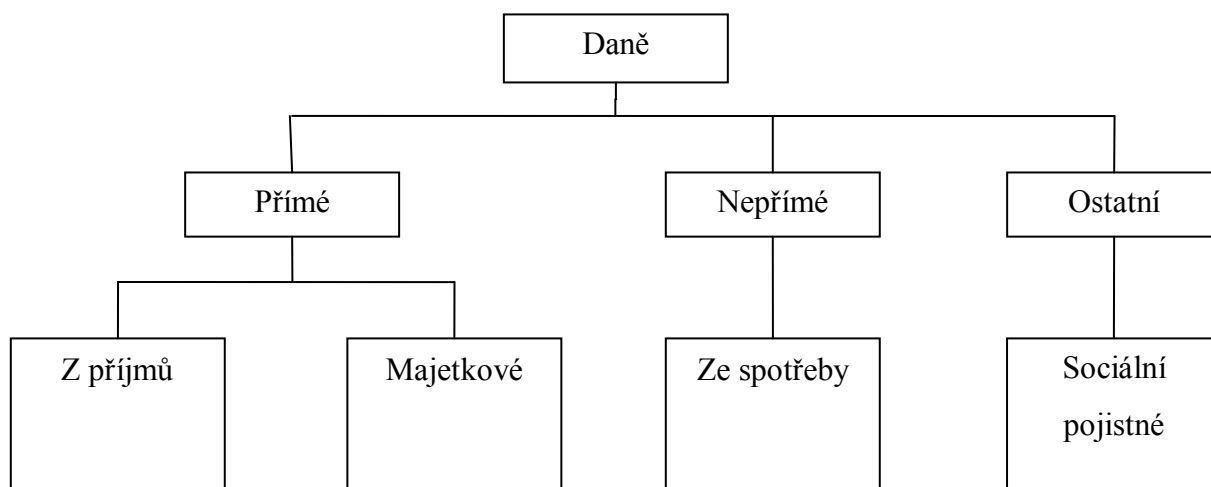
1. *princip platební schopnosti* (každý má přispívat na veřejné výdaje právě tolik, kolik odpovídá jeho možnostem, tj. podle své platební kapacity)
2. *princip prospěchu* (daně má platit ten, kdo má užitek z veřejných služeb – např. silniční daň platí provozovatelé motorových vozidel)

Daňová efektivnost především znamená, aby ztráta prostředků vznikající na straně daňového subjektu z titulu výběru daně se co nejvíce přiblížila objemu získaných příjmů veřejných rozpočtů (tj. aby byly co nejnižší zejména administrativní náklady zdanění).

Právní úroveň, jednoduchost a srozumitelnost daňových zákonů je nezbytným požadavkem pro řádný a účinný výběr daně. Každý daňový subjekt by měl dopředu přesně znát rozsah svých daňových povinností.

Správné ovlivňování chování ekonomických subjektů znamená především podporu podnikatelských aktivit, preferenci investování před spotřebou, podporu ekonomických aktivit šetrnějších k životnímu prostředí.

Schéma 1: Daně daňového systému České republiky

Zdroj: Vančurová, Láchová, 2006

2.1.2.1 DRUHY DANÍ

Daně, které patří do daňové soustavy ČR, můžeme rozdělit do dvou skupin:

- a) **daně přímé** – jsou vyměřované z příjmů nebo z majetku poplatníka,
- b) **daně nepřímé** – jsou zahrnuty v cenách, např. zboží nebo služeb (ŠTOHL, 2010, s. 11).

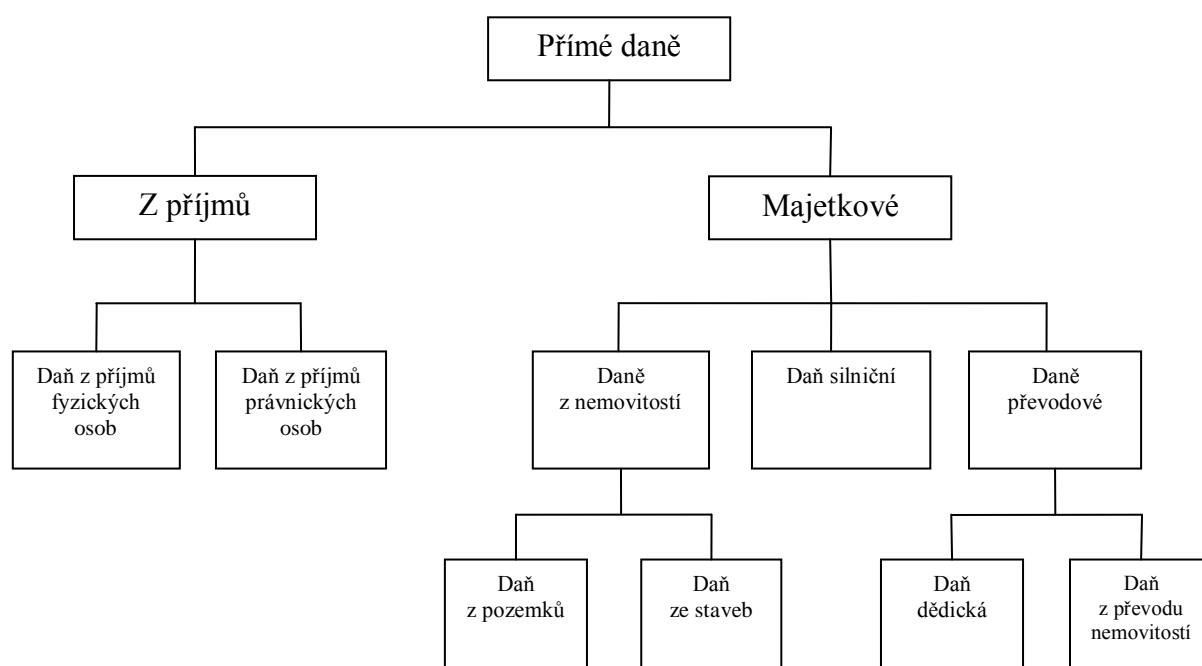
2.1.2.1.1 Přímé daně

Přímé daně jsou pro svoji adresnost a tím i optimálnější možnost využití sociálních prvků na straně jedné a stimulačních impulzů na straně druhé velmi oblíbené. Na rozdíl od nepřímých daní, které se „schovají“ v cenách zboží, jsou přímé daně viditelnější,

a tedy i více pocíťovány. Přímé daně mohou lépe vyhovět daňové spravedlnosti právě pro svoji adresnost a tím schopnost co nejlépe se přizpůsobit platebním schopnostem jednotlivých subjektů. Mají však vyšší negativní účinky na nabídku práce (bude-li poplatníkovi část pracovního důchodu odňata ve formě daně, bude ochoten méně pracovat a raději využije volný čas, který mu tím vznikne) a úspory (zdanění úspor sníží užitek z nich plynoucí a poplatník dá přednost spotřebě).

Nejvýznamnější z přímých daní jsou v posledních desetiletích daně z příjmů neboli důchodové daně, které tvoří podstatnou část rozpočtových příjmů ve velké většině zemí. V následujícím schématu je přehled přímých daní, které se v současné době v daňovém systému České republiky používají (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2006, s. 36).

Schéma 2: Přímé daně v ČR

Zdroj: Vančurová, Láchová, 2006

2.1.2.1.1 Daně z příjmů

Daně z příjmů neboli přímé daně důchodového typu zdaňují proměnlivý základ daně (příjem, výnos, zisk, úrok, dividendy) v čase. Daňové břemeno přímo dopadá na poplatníka a nelze jej přenést na jiný subjekt. Tyto daně jsou adresné a respektují majetkovou a důchodovou situaci poplatníka daně. V teorii daní se uvádí, že tyto daně mají v tržní ekonomice do určité míry význam jako vestavěné stabilizátory. V ČR patří k těmto daním daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob s uplatňováním tzv. jednotné sazby daně.

Daň z příjmů fyzických osob je přímá daň, které podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců (fyzických osob). Je tvořena pěti dílčími základy daně, které odpovídají hlavním druhům zdanitelných příjmů. Mezi nejdůležitější patří příjmy ze závislé činnosti (mzdy a podobné příjmy) a příjmy z podnikání. Odvádí se přímo do rozpočtu obcí a krajů (ŠTOHL, 2010, s. 11).

Daň z příjmů právnických osob je přímou daní, kterou odvádí každá právnická osoba, která má sídlo v České republice anebo zde podniká. Předmětem daně právnických osob jsou příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem (ŠTOHL, 2010, s. 11).

2. 1.2.1.1.2 Majetkové daně

Majetkové daně jsou jen doplňkovým daňovým příjmem. Tyto daně zdaňují majetek, který je:

- ve vlastnictví,
- v držbě (provozu),
- v převodu (přechodu) vlastnických práv z jednoho subjektu na jiný subjekt z důvodu: dědění, darování nebo převodu (prodeje).

Daň z nemovitostí se vybírá podle polohy nemovitosti (výnos daně z nemovitostí je příjmem obce, ve které nemovitost leží). Daň z nemovitosti se vyměřuje každým rokem dle stavu k 1. lednu zdaňovacího období a zahrnuje daň z pozemků a ze staveb (ŠTOHL, 2010, s. 11).

Daň z pozemků se vybírá ze zemědělské půdy, ze stavebních a ostatních pozemků. Základem daně je výměra pozemků v m² (u zemědělské půdy násobená průměrnou cenou půdy). Sazba daně je diferencovaná, především podle typu pozemku, a pevná (u zemědělské půdy lineární).

Daň ze staveb – základem této daně je půdorys staveb v m². Sazba daně je diferencovaná a pevná. Zvyšuje se s každým dalším nadzemním podlažím stavby.

I když obě daně z nemovitostí mají odlišný předmět i techniku výpočtu, jsou pevně spojeny společným výběrem, a tak jejich výnos nelze od sebe rozlišit (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 51).

Daň dědická a darovací jsou jednorázovými daněmi, které se vyměřují při bezúplatném převodu majetku. Základem obou daní je hodnota převáděného majetku. Sazba daní je progresivní. Jejich význam je z hlediska fiskálního výnosu téměř zanedbatelný. Blízcí příbuzní jsou od roku 2008 od obou daní osvobozeni (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 51).

Daň z převodu nemovitosti – předmětem této daně je úplatný převod k nemovitostem. Základem daně je zpravidla kupní cena nebo ocenění podle zákona o oceňování. Sazba je rovnoměrná a pro rok 2011 činí 3 % ze základu daně (ŠTOHL, 2010, s. 11).

Daň silniční hradí především provozovatelé motorových vozidel, jestliže je používají k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti. Předmětem daně jsou silniční motorová vozidla. Sazba daně je pevná a diferencovaná u osobních automobilů podle

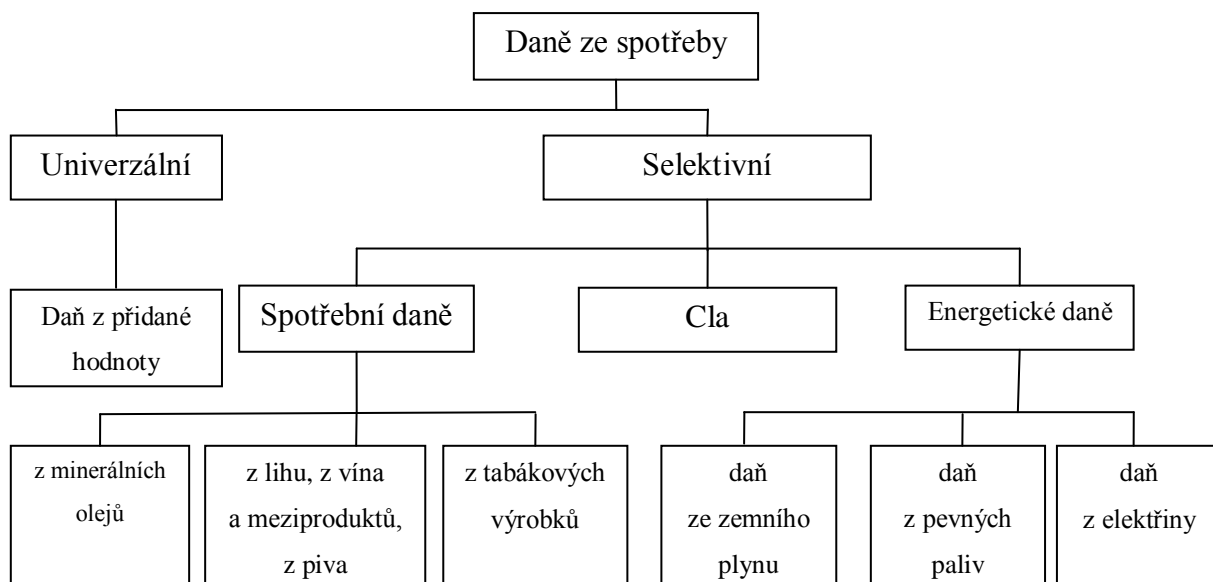
zdvihového objemu motoru a u užitkových vozidel podle celkové hmotnosti a počtu náprav.

2.1.2.1.2 Nepřímé daně

Nepřímé daně jsou daně postihující objekt daně nepřímo, neboť se vybírají jako část ceny výrobku či služby (převodu, pronájmu) při jeho výrobě nebo prodeji či při jejím poskytnutí, přičemž daňové břemeno nedopadá na plátce daně, ale na kupujícího (spotřebitele). Dochází zde k tzv. přesunu daňového břemene. Tyto daně nerespektují důchodovou ani majetkovou situaci osoby, neboť jsou vyměřeny ve stejné výši pro osoby s vysokými i nízkými příjmy či bohatstvím.

Na následujícím schématu jsou znázorněny nepřímé daně, které se v současném daňovém systému České republiky uplatňují.

Schéma 3: Nepřímé daně v ČR

Zdroj: Vančurová, Láchová, 2010

Nepřímé daně v zemích Evropské unie jsou nejdále v procesu harmonizace daňových systémů. Stávají se součástí ceny zboží (a služeb) a jejich výběr úzce souvisí s přechodem zboží přes hranice státu (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2006, s. 39).

Daň z přidané hodnoty je všeobecnou daní ze spotřeby moderního typu. Podléhá jí dodání zboží, poskytování služeb, převod nemovitostí, dále dovoz zboží ze třetích zemí. Sazba daně z přidané hodnoty je lineární a diferencovaná se dvěma úrovněmi (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 52).

Spotřební daně jsou výběrovými (selektivními) daněmi ze spotřeby, kterým podléhá pět komodit zboží. Jedná se o daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z vína a meziproductů, daň z piva a o daň z cigaret a tabákových výrobků. Předmětem daní je jejich výroba a dovoz. Základem daní je počet fyzických jednotek vyrobeného nebo dovezeného zboží. Sazby jsou pevné a diferencované (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 53).

Clo je svou podstatou specifickou daní ze spotřeby. Jedná se o povinnou platbu spojenou s přechodem zboží přes hranice státu. Význam cel v souvislosti s odstraňováním překážek pro volný pohyb zboží v mezinárodním měřítku postupně klesá. Evropská unie funguje jako celní unie, a tak clo podléhá pouze dovoz zboží ze států mimo EU (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 53).

Energetické daně jsou daně, které byly nově zavedeny od roku 2008. Mají za cíl sloužit k ochraně životního prostředí a zahrnují daň ze zemního plynu, daň z pevných paliv a daň z elektřiny. Těmito daněmi se zatěžují dodávky energie konečnému spotřebiteli (ŠTOHL, 2010, s. 12).

2.2 Zachycení daní v účetnictví

Pokud fyzická osoba nebo právnická osoba vede účetnictví, účtuje o daních v 34. účtové skupině (Zúčtování daní a dotací), ve 48. účtové skupině (Odložený daňový závazek a pohledávka), v 53. účtové skupině (Daně a poplatky) a v 59. účtové skupině (Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů).

2.2.1 Účtová skupina 34 – Zúčtování daní a dotací

V účtové skupině 34 se zachycují především zúčtovací vztahy k finančnímu orgánu z daňových povinností účetní jednotky jako poplatníka nebo plátce. V této účtové skupině se účtuje také o dotacích (ŠTOHL, 2007, s. 119).

2.2.1.1 ÚČET 341 – DAŇ Z PŘÍJMŮ

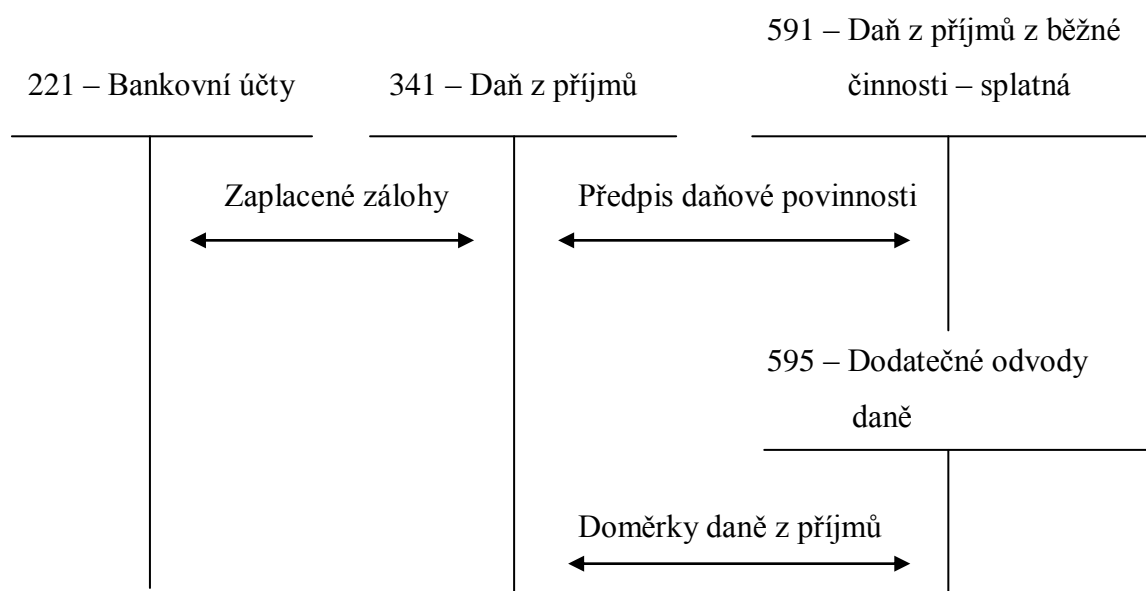
Na účtu 341 se účtuje o dani z příjmů, kdy poplatníkem je účetní jednotka. Na vrub účtu se účtují zálohy na daň, které se platí v průběhu zdaňovacího období. Ve prospěch účtu se účtuje podle daňového přiznání celková daňová povinnost účetní jednotky za zdaňovací období. Vzhledem k tomu, že daňová povinnost účetní jednotky je pro ni nutný náklad související s podnikatelskou činností, účtuje se o závazku ze splatné daně k finančnímu úřadu souvztažně na účtu 591 – Daň z příjmů z běžné činnosti – splatná (v některých výjimečných případech 593 – Daň z příjmů z mimořádné činnosti – splatná, a to pouze když ÚJ účtovala do mimořádných nákladů nebo výnosů).

Zůstatek na tomto účtu (před zaúčtováním daňové povinnosti) musí odpovídat výši záloh zaplacených ve sledovaném účetním období.

Po zaúčtování daňové povinnosti by měl zůstatek souhlasit s pohledávkou nebo závazkem vůči finančnímu úřadu z titulu daně z příjmů (dle daňového přiznání, může vzniknout přeplatek na dani, tj. na účtu pohledávka, nebo doplatek daně, tj. na účtu závazek).

Doměrky, popř. vratky daně z příjmů se účtují souvztažně na účtu 595 – Dodatečné odvody daně z příjmů (ŠTOHL, 2007, s. 119).

Schéma 4: Účtování daně z příjmů

Zdroj: Práce autora

2.2.1.2 ÚČET 342 – OSTATNÍ PŘÍMÉ DANĚ

Tento účet slouží k zúčtování daně z příjmů v případech, kdy účetní jednotka je plátcem daně, avšak poplatníkem je jiný subjekt. Jedná se o placení daně z příjmů za zaměstnance (daně ze mzdy) nebo vybírání daně srážkou, např. srážková daň z podílu na zisku společníků (ŠTOHL, 2007, s. 119).

2.2.1.3 ÚČET 343 – DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

DPH patří do skupiny nepřímých daní. Tyto daně jsou charakteristické tím, že v dodavatelsko-odběratelském řetězci je pro stát vybírají plátcí daně, ale v konečném důsledku jsou placeny až v cenách nakupovaných výrobků a služeb konečným spotřebitelem.

Účet 343 používá pouze registrovaný plátcé DPH ve smyslu ustanovení zákona o dani z přidané hodnoty (u neplátců se DPH na vstupu stává součástí ceny majetku a služeb, na druhé straně se DPH na výstupu vůči odběratelům neuplatňuje).

Plátcí daně z přidané hodnoty (při nákupu od plátců DPH) tuto daň zaplacenou dodavateli uplatní v daňovém přiznání jako nárok na odpočet vůči finančnímu úřadu, tzn. jako daňovou pohledávku na účtu 343 na straně MD. Naopak ze svých výrobků, prodeje zboží a poskytovaných služeb, tj. výstupů, jsou plátcí DPH povinni vyměřit odběrateli daň z přidané hodnoty na výstupu a uvést ji v daňovém přiznání k DPH jako daň na výstupu, tzn. jako daňovou povinnost – daňový závazek na účtu 343 na straně Dal.

V daňovém přiznání se potom zjistí porovnáním daní na vstupu (nárok na odpočet) a daně na výstupu (daňová povinnost) celková výše buď daňového závazku

nebo daňové pohledávky (tzv. nadměrný odpočet) za zdaňovací období (ŠTOHL, 2007, s. 119).

Zdaňovacím obdobím je:

1. Kalendářní čtvrtletí, pokud obrat plátce za předcházející kalendářní rok nedosáhl 10 000 000 Kč.
2. Kalendářní měsíc, pokud obrat plátce za předcházející kalendářní rok dosáhl 10 000 000 Kč.
3. Kalendářní měsíc nebo čtvrtletí (dle volby plátce) pokud se roční obrat pohybuje mezi 2 000 000 Kč a 10 000 000 Kč (MARKOVÁ, 2011, s. 150).

Na účtu 343 se účtuje podle daňových dokladů. Odvod DPH finančnímu úřadu se účtuje na vrub účtu 343, tj. 343 / 221, a vrácení nadměrného odpočtu ve prospěch účtu 343, tj. 221 / 343 (ŠTOHL, 2007, s. 120).

Příklad – účtování DPH:

1. FAP za materiál 50 000 Kč + 20 % DPH
2. FAP za telefonní služby 3 000 Kč + 20 % DPH
3. FAV prodej vlastních výrobků 100 000 Kč + 20 % DPH
4. Vypořádání s finančním úřadem

Zaúčtování:

1. FAP – cena bez DPH	50 000 Kč	111 / 321
DPH	10 000 Kč	343 / 321
2. FAP – cena bez DPH	3 000 Kč	518 / 321
DPH	600 Kč	343 / 321
3. FAV – cena bez DPH	100 000 Kč	311 / 601
DPH	20 000 Kč	311 / 343
4. Vypořádání s FÚ	9 400 Kč	343 / 221

2.2.1.4 ÚČET 345 – OSTATNÍ DANĚ A POPLATKY

Tento účet je určen pro všechny ostatní daně a poplatky. Účtuje se zde o:

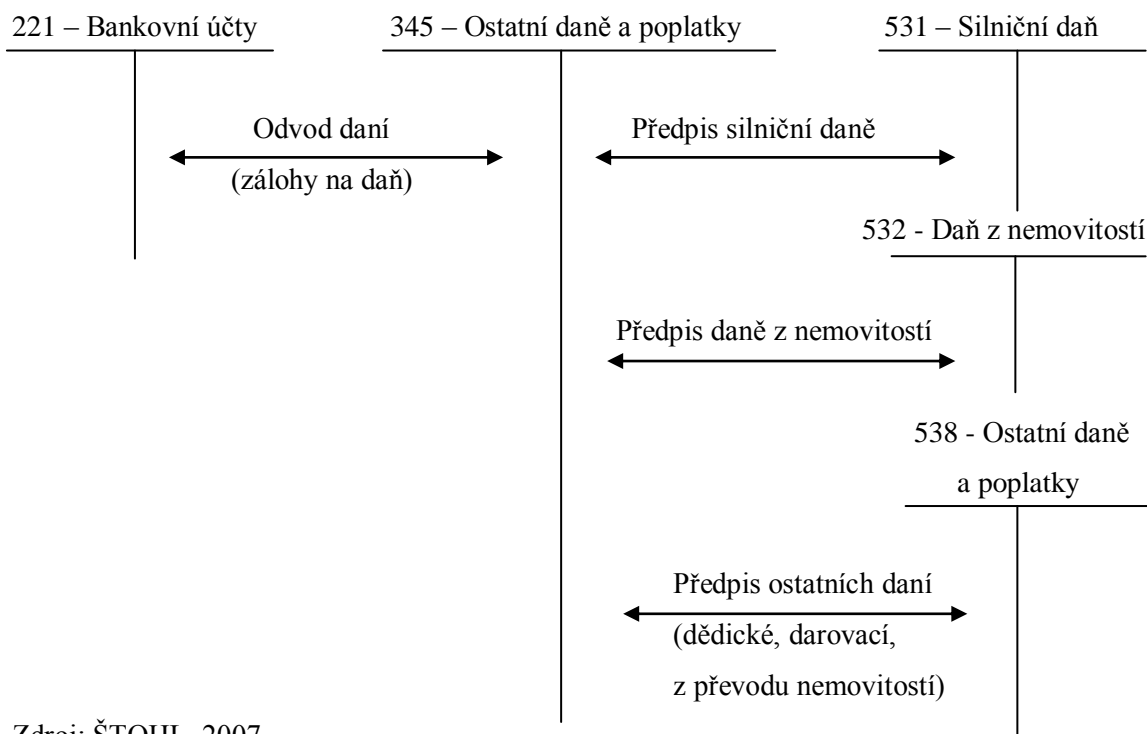
- spotřebních daní, kdy účetní jednotka je plátcem daně,
- daní z nemovitostí, daní silniční, daních z dědictví a darování, z převodu nemovitostí,
- poplatcích podle příslušných právních předpisů.

Účtování o **spotřební dani** je obdobné jako u DPH, tj. plátce spotřební daně prokazuje na straně MD tohoto účtu nárok na odpočet a na straně Dal účtu pak vybranou spotřební daň na výstupu.

V případě, že odběratel nemá nárok na odpočet spotřební daně, zvyšuje tato spotřební daň pořizovací cenu příslušného pořizovaného majetku (např. suroviny, materiál, zboží).

Ostatní daně obsažené na účtu 345 (daň silniční, daň z nemovitostí, daň dědická, darovací, z převodu nemovitostí) se účtují na vrub účtu v účtové skupině 53, to znamená, že tyto daně jsou součástí nákladů (ŠTOHL, 2007, s. 122).

Schéma 5: Účtování ostatních daní

Zdroj: ŠTOHL, 2007

Zdaňovacím obdobím u silniční daně je kalendářní rok, daňové přiznání se podává do 31. 1. následujícího roku. U daně z nemovitostí je zdaňovacím obdobím také kalendářní rok, daňové přiznání se však podává do 31. 1. běžného roku (tedy před uplynutím zdaňovacího období).

Daňová uznatelnost výše uvedených daní:

Silniční daň je daňově uznatelným nákladem, a to i za situace, že platba v daném zdaňovacím období neproběhla.

U **daně z nemovitosti a daně z převodu nemovitostí** se jedná o daňový náklad pouze za předpokladu, že daň byla v příslušném roce také zaplacená. V opačném případě by se jednalo o daňově neuznatelnou položku, která by musela být v daňovém přiznání připočtena k základu daně.

Daně dědické a darovací nejsou daňově uznatelným nákladem (ŠTOHL, 2007, s. 123).

2.2.2 Účtová skupina 53 – Daně a poplatky

V této účtové skupině se zachycují daně, odvody a podobné platby charakteru nákladů v případech, kdy je účetní jednotka poplatníkem, s výjimkou daně z příjmů, která se účtuje na vrub příslušných účtů účtové skupiny 59 – Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů.

V této účtové skupině se účtují též doměrky těchto daní za minulá léta včetně daně z přidané hodnoty za minulá léta v případech, kdy o tuto daň již nelze zvýšit hodnotu dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, zásob, pohledávek apod. Dále zde jsou zaúčtovány doměrky spotřební daně, které se vztahují k vlastní spotřebě vybraných výrobků v souladu se zákonem o spotřebních daních (Business center.cz).

2.2.3 Účtová skupina 59 – Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů

Výše splatných daní při uzávěrce účetního období se zachycuje na vrub příslušného účtu pro část týkající se výsledku hospodaření z běžné činnosti, na vrub příslušného účtu pro část týkající se mimořádného výsledku hospodaření, se souvztažným zápisem ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 34 – Zúčtování daní a dotací pro účtování daně z příjmů účetní jednotky (Business center.cz).

2.3 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob upravuje zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Problematika zdaňování příjmů fyzických se u odborné veřejnosti těší značnému zájmu, neboť jak v oblasti teorie daní, tak i v oblasti uplatňování daňové politiky státu promítající se do praktické činnosti podnikatelských a jiných subjektů soukromého a veřejného sektoru je intenzivně a zpravidla i pozitivně vnímán nejen mechanismus fungování této daně a její přínos pro příjmové stránky veřejných rozpočtů, ale i fakt, že daň z příjmů svou konstrukcí nabízí solidní využití sociálních prvků zabudovaných zejména do slev na dani.

Ve většině vyspělých zemí patří výnosy daně z příjmů mezi rozhodující příjmy veřejných rozpočtů. V daňové teorii se řadu dlouhých let zdůrazňoval význam přímých daní důchodového typu, mezi které daň z příjmů patří, jako vestavěných stabilizátorů působících pozitivně v tržní ekonomice, zejména při tlumení cyklických hospodářských výkyvů a při podněcování podnikatelských aktivit, především v obdobích, kdy se ekonomický vývoj ubíral k tzv. sedlu.

I když v současné době převládá v teorii daní názor, že působení daně z příjmů jako vestavěného stabilizátoru je v ekonomice vyspělé země poněkud omezené, a navíc je ve fiskální politice kladen stále větší důraz na zdaňování spotřeby, zůstává daň z příjmů pro svoji adresnost, konstrukci a již zmiňované sociální prvky, možnosti vymezení objektu daně i tradici stěžejním nástrojem fiskální politiky každého vyspělého státu.

Daně z příjmů jsou upraveny zákonem, který řeší problematiku zdaňování příjmů fyzických i právnických osob. Společně je řešena především otázka výdajů, resp. nákladů zahrnovaných do základu daně včetně odpisů hmotného a nehmotného majetku, uplatňování ztráty z minulých let, odčitatelných položek, slev na dani aj. Významné

rozdíly jsou evidentní především v konstrukci základu daně a návazně uplatněného typu daňové sazby (VYBÍHAL, 2010, s. 9).

2.3.1 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou všechny fyzické osoby. V daňové teorii a praxi jsou rozlišovány podle teritoriálního vymezení zdrojů příjmů dva typy daňových poplatníků, a to:

- 1) **poplatník s neomezenou daňovou povinností**, tj. poplatník, jehož daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí (daňový tuzemec, rezident),
- 2) **poplatník s omezenou daňovou povinností**, tj. poplatník, jehož daňová povinnost se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tzv. daňový cizozemec, nerezident, nonrezident (VYBÍHAL, 2010, s. 11).

Poplatníkem s neomezenou daňovou povinností je:

- fyzická osoba, která na území České republiky:
 - má bydliště nebo
 - se obvykle zdržuje (osoba, která nemá na území ČR bydliště, ale na tomto území v průběhu kalendářního roku pobývá alespoň 183 dní).

Poplatníky s omezenou daňovou povinností jsou:

- fyzické osoby, které na území České republiky:
 - nemají bydliště,
 - obvykle se nezdržují,
 - zdržují se méně než 183 dní v roce,

- zdržují se pouze z důvodu studia či léčení (i když se na území ČR obvykle zdržují, např. i více než 183 dní v roce);
- fyzické osoby, které jsou podle mezinárodních smluv o zamezení dvojího zdanění považovány za daňové cizozemce, i když splňují některé z kritérií pro daňového tuzemce (VYBÍHAL, 2010, s. 11).

Daňový rezident podléhá dani z příjmů FO svými celosvětovými příjmy. Tedy jak příjmy z České republiky, tak příjmy ze zahraničí. **Daňový nerezident** podléhá dani z příjmů FO jen příjmy ze zdrojů na území České republiky.

2.3.2 Předmět daně z příjmů fyzických osob

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou jednotlivé druhy příjmů, které jsou z hlediska sémantického i z hlediska uplatňování daňových režimů a technik výběru daně rozděleny do 5 skupin, a to:

- příjmy ze závislé činnosti a z funkčních požitků (§ 6),
- příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- příjmy z pronájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10) (MARKOVÁ, 2011, str. 11).

Mezi příjmy, které nejsou předmětem daně, patří především:

- příjmy z dědictví,
- příjmy získané darováním s výjimkou darů získaných v souvislosti se závislou činností a funkčními požitky nebo podnikáním a jinou samostatnou výdělečnou činností,
- přijaté úvěry a půjčky.

Předmětem daně rovněž nejsou příjmy vymezené zvláště pro některý druh příjmů tvořící dílčí základ daně, například cestovní náhrady do výše zákonných limitů u příjmů ze závislé činnosti (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, str. 138).

Řada příjmů, které jsou předmětem daně, jsou od daně osvobozeny. Toto osvobození se týká více než 50 druhů příjmů, proto se pokusím naznačit jen nejdůležitější skupiny osvobozených příjmů.

Příjmy osvobozené od daně z příjmů fyzických osob:

1. sociální příjmy (dávky z veřejných rozpočtů),
2. transfery (vyplácené důchody – penze, např. starobní či invalidní),
3. náhrady škody, pojistná plnění,
4. některé příjmy z prodeje majetku (příjmy z prodeje majetku, který není součástí obchodního majetku, příjmy z prodeje majetku po splnění časového testu),
5. některé výhry,
6. příjmy související se státní politikou bydlení.

2.3.3 Základ daně

Základ daně FO se stanoví tak, že se nejprve zjistí dílčí základy daně podle jednotlivých druhů příjmů a od souhrnu dílčích základů daně se odečítají nárokové nezdanitelné části a odčitatelné položky. U poplatníka, kterému plynou ve zdaňovacím období souběžně dva nebo více druhů příjmů uvedených v § 6 až 10 ZDP, je základem daně součet dílčích základů daně zjištěných podle jednotlivých druhů příjmů.

Podle § 5 odst. 1 ZDP je základem daně částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období, za něž se pro účely daně z příjmů fyzických osob považuje kalendářní rok, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud u jednotlivých příjmů není stanoveno jinak (VYBÍHAL, 2010, str. 30).

2.3.3.1 STRUKTURA ZÁKLADU DANĚ

Schéma 6: Základ daně z příjmů fyzických osob

příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků

příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)
příjmy z pronájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně z příjmů z pronájmu (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)

příjmy z kapitálového majetku
= dílčí základ daně z příjmů z kapitálového majetku
ostatní příjmy
- výdaje na dosažení příjmu (podle druhů příjmů do výše daného druhu příjmů)
= dílčí základ daně z ostatních příjmů

Zdroj: VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010

První dva dílčí základy daně zahrnují příjmy plynoucí z činnosti, a to zpravidla soustavně. Další dílčí základy daně zahrnují příjmy plynoucí z majetku a v posledním z nich jsou zahrnuty všechny další druhy příjmů. Postavení jednotlivých dílčích základů daně při tvorbě základu daně není stejné.

Z hlediska daňového výnosu je nejdůležitějším z dílčích základů daně DZD z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. U tohoto dílčího nelze využít žádné výdaje,

ale naopak příjem z nich se zvyšuje i o to, co příjmem není (sociální pojistné, které je za zaměstnance povinen hradit zaměstnavatel). Tento dílčí základ daně nemůže být záporný a nelze jej snížit o záporný rozdíl vykázaný v dílčím základu daně z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti nebo příjmů z pronájmu.

U dílčího základu daně z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti a dílčího základu daně z příjmů z pronájmu lze uplatnit výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Příjmy v DZD mohou být nižší než výdaje k těmto příjmům uplatněné, to znamená, že rozdíl mezi příjmy a výdaji může být záporný.

Pro dílčí základ daně z příjmů z kapitálového majetku platí, že uplatnění výdajů je zakázané. U dílčího základu daně z ostatních příjmů je uplatnění výdajů velmi omezené. Tyto dílčí základy daně nemohou nabývat záporných hodnot.

Základ daně z příjmů fyzických osob je součtem všech pěti dílčích základů daně. Avšak tvoříme-li ho, sečteme dílčí základy daně bez dílčího základu daně ze závislé činnosti a funkčních požitků. Základ daně z příjmů FO nemůže být nižší než dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 143).

Dále se budu podrobněji zabývat jednotlivými dílčími základy daně.

2.3.3.2 PŘÍJMY ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI A FUNKČNÍ POŽITKY

Dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků se týká největšího počtu poplatníků, neboť v rámci něho se zdaňují mzdy a platy. Odpovědnost za včasné a řádné plnění daňové povinnosti je ponechána na zaměstnavateli a zaměstnanec obdrží mzdu již po zdanění, resp. odpočtu zálohy na daň.

Příjem ze závislé činnosti je příjmem ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského a obdobného poměru, v němž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu (zaměstnavatele) je povinen dbát příkazů plátce (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 145).

Dále se za příjmy ze závislé činnosti považují:

- příjmy za práci členů družstva pro družstvo, společníků společností s ručením omezeným, komanditistů v komanditní společnosti pro společnost a za práci jednatelů
- tantiémy,
- náhrady za příjmy ze závislé činnosti (náhrady mzdy, refundace mezd).

Na roveň příjmům ze závislé činnosti se z hlediska této daně staví funkční požitky. Jedná se o odměny za výkon funkce (poslanci, členové vlád).

Osoba, která příjem ze závislé činnosti vyplácí, se nazývá zaměstnavatel. Příjmy ze závislé činnosti jsou veškeré příjmy, které zaměstnavatel poskytuje zaměstnancům v souvislosti s výkonem práce nebo se zaměstnáním. Část z nich se nezahrnuje do základu z důvodu vynětí (náhrady cestovních výdajů do výše zákonných limitů, poskytnuté pracovní a ochranné pomůcky a pracovní oděvy od zaměstnavatele) nebo osvobození (nepeněžitá plnění, tzv. zaměstnanecké benefity, např. poskytování nealkoholických nápojů na pracovišti).

Za příjmy ze závislé činnosti se považují i nepeněžitá příjmy a požitky. Pokud zaměstnavatel umožňuje zaměstnanci bezplatné použití motorového vozidla i pro soukromé účely, pak se ZD zaměstnance zvyšuje o 1 % vstupní ceny tohoto vozidla.

Příjem ze závislé činnosti nelze snižovat o související výdaje (např. cestu do zaměstnání), ale od roku 2008 už jako výdaj nelze uznat ani sociální pojistné, které bylo zaměstnavatelem zaměstnanci skutečně sraženo, anebo zaměstnancem

zaplacen. Do základu daně se započítává i sociální pojistné, které za zaměstnance byl povinen hradit zaměstnavatel jako plátce daně (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 145).

2.3.3.3 PŘÍJMY Z PODNIKÁNÍ A JINÉ SAMOSTATNÉ VÝDĚLEČNÉ ČINNOSTI

Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti jsou příjmy plynoucí z činnosti poplatníka, avšak nezávislé.

Příjmy z podnikání jsou příjmy z takových činností, které provádí podnikatel vlastním jménem a na vlastní účet. Jedná se o:

- příjmy podnikatele ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- příjmy ze živnosti, tj. příjmy FO, které podnikají podle živnostenského zákona,
- příjmy z jiného podnikání, tj. z podnikání podle zvláštního zákona (lékaři, advokáti, auditoři, daňoví poradci).

Pro jinou samostatnou výdělečnou činnost platí, že se nejedná o činnost, která je podnikáním. Jsou jimi:

- příjmy z užití nebo poskytnutí průmyslového a jiného duševního vlastnictví a autorských práv (příjmy za umělecká díla, z tvorby softwarových produktů, příjmy plynoucí z licencí na patenty, průmyslové vzory, příjmy z obchodních značek),
- příjmy z výkonu nezávislého povolání – profesionální sportovci, architekti, soudní znalci, tlumočníci, zprostředkovatelé kolektivních sporů a rozhodci, insolvenční správci (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 147).

Jak je zmíněno již výše, u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti může poplatník snížit příjmy o výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení. Rozhodne-

li se poplatník výdaje prokazovat, může využít výsledek hospodaření z **účetnictví** anebo vykazovat výdaje prostřednictvím **daňové evidence**.

Daňová evidence představuje především záznamy poplatníka o příjmech a výdajích v rámci podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Rozdíl oproti základu daně odvozeného z účetnictví je v tom, že daňová evidence je vedena na bázi přijatých příjmů a uhrazených výdajů a nikoli výnosů a nákladů. V některých případech se daňová evidence odchyluje od principu uhrazených výdajů, a to u povinnosti zahrnování výdajů na pořízení dlouhodobého majetku jen na bázi daňových odpisů a u časového rozlišení nájemného z finančního pronájmu. Pokud podnikatel vede daňovou evidenci, musí vést i evidenci hmotného majetku, pohledávek, závazků a tvorby rezervy na opravu hmotného majetku (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 148).

Jestliže fyzická osoba nechce prokazovat výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů, může uplatnit **výdaje paušálem** (procentem z příjmů). Rozhodne-li se poplatník uplatnit paušální výdaje, pak se má za to, že obsahují vše, co mohl vynaložit na dosažení příjmů, tedy i odpisy hmotného majetku.

Pro poplatníka daně z příjmů existuje i možnost stanovení **paušální daně**. Tu však mají jen někteří poplatníci při splnění řady podmínek.

Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti a výdaje s nimi související lze rozdělovat na manžela (manželku) nebo jiného člena domácnosti, tj. na spolupracující osoby, dosahuje-li poplatník příjmů z podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti za jejich spolupráce. Zákonem je stanoveno, kolik příjmů a výdajů lze na spolupracující osoby rozdělit (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 149).

2.3.3.4 PŘÍJMY Z MAJETKU A OSTATNÍ PŘÍJMY

Příjmy plynoucí z majetku se zdaňují ve všech dílčích základech daně, kromě dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. **Běžné příjmy z finančního majetku** (úroky, dividendy) patří do dílčího základu daně z příjmů z kapitálového majetku. **Kapitálové příjmy** (příjmy z převodu tohoto majetku) budou zdaňovány v rámci dílčího základu daně ostatní příjmy. Příjmy z pronájmu věcí se nejčastěji zdaňují v dílčím základu daně příjmů z pronájmu. Avšak příjmy z příležitostného pronájmu movitých věcí se přesunou do dílčího základu daně ostatních příjmů. Také příjmy z prodeje věcí budou v dílčím základu daně ostatní příjmy. Pokud příjmy z majetku plynou manželům z jejich společného jmění, musí být vždy zdaňovány jen u jednoho z nich (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 152).

2.3.3.4.1 Příjmy z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku jsou příjmy z držby finančního majetku, tj. běžné příjmy. Převážná většina těchto příjmů ze zdrojů na území ČR tvoří samostatné základy daně a zdaňují se srážkou u zdroje (např. úroky z vkladů na běžných účtech, které nejsou určeny k podnikání, úroky z vkladů na úsporných účtech nebo podíly na zisku kapitálových společností a družstev a dividendy). Srážkovou daň vybírá a odvádí plátce daně.

V rámci dílčího základu daně se zdaňují např. úroky z vkladů na běžných účtech, které jsou určeny k podnikání a přijaté úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 153).

2.3.3.4.2 Příjmy z pronájmu

V dílčím základu daně příjmů z pronájmu jsou příjmy z pronájmu nemovitostí a movitých věcí. Je-li však příjem z pronájmu movitých věcí jen příležitostný, potom se považuje za ostatní příjem. Základem daně jsou příjmy snížené o výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Poplatník může také uplatnit výdaje paušálem (30 % z příjmů). Zvolený způsob uplatňování výdajů musí použít u všech příjmů v tomto dílčím základu daně.

2.3.3.4.3 Ostatní příjmy

Do dílčího základu daně ostatní příjmy patří všechny zdanitelné příjmy, které nebyly zachyceny v předchozích dílčích základech daně. Tyto příjmy lze snížit o prokázané výdaje na dosažení příjmů. Výdaje paušálem lze využít pouze u příležitostných příjmů ze zemědělské výroby. Výdaje lze uplatnit pouze do výše jednoho druhu příjmů.

Mezi ostatní příjmy zdaňované v dílčím základu daně patří mimo jiné tyto příležitostné příjmy:

- z pronájmu movitého majetku (např. příjem z příležitostného pronájmu osobního vozidla),
- z činnosti (příjmy nahodilé, které nejsou považovány za podnikání ani za samostatnou výdělečnou činnost),
- příjmy ze zemědělské výroby, pokud se nejedná o podnikatele.

Jestliže všechny tyto příležitostné příjmy ve svém souhrnu za zdaňovací období nepřesáhnou 20 000 Kč, jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.

Další druhy příjmů v tomto dílčím základu daně jsou příjmy z prodeje majetku (nejsou-li osvobozeny), přijaté výživné nebo důchod (důchody a další dávky z veřejných

rozpočtů jsou zpravidla osvobozeny od daně), výhry ze sportovních a veřejných soutěží (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 154).

2.3.4 Výpočet daňové povinnosti

Tabulka 1: Výpočet daně z příjmů fyzických osob

Základ daně
- nestandardní odpočty
= základ daně po snížení (zaokrouhlený na 100 Kč dolů)
x sazba daně
= částka daně před slevami
- standardní slevy
= daň po slevách (daňový bonus)

Zdroj: VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010

2.3.4.1 ÚPRAVA ZÁKLADU DANĚ O NESTANDARDNÍ ODPOČTY

Základ daně se snižuje o řadu odpočtů, které se odečítají od základu daně. Nestandardní odpočty se uplatňují v prokázané výši a uznávají se jen tehdy, pokud byly uhrazeny poplatníkem.

Nestandardní odpočty:

1) Dary na veřejně prospěšné účely

Zákon o daních z příjmů taxativně vyjmenovává, jaké účely se uznávají za veřejně prospěšné, a specifikuje subjekty, kterým mohou být tyto dary směřovány. Může se jednat jak o dary peněžní, tak i nepeněžní. Od základu daně lze odečíst dary na veřejně

prospěšné účely, pokud jejich úhrnná hodnota činí alespoň 1 000 Kč nebo přesáhne 2 % ze souhrnu dílčích základů daně. Maximálně lze odečíst dary v hodnotě 10 % ZD.

2) Úroky z úvěrů na bytové potřeby

Jde o úvěr poskytnutý podle zákona o stavebním spoření nebo hypoteční úvěr. Úroky musí být v průběhu zdaňovacího období skutečně uhrazeny a úvěr musí být použit na bytové potřeby. Maximálně lze odečíst úroky v hodnotě 300 000 Kč za zdaňovací období.

3) Příspěvky na penzijní připojištění

Jako odpočet lze uplatnit zaplacené příspěvky převyšující 6 000 Kč (do částky 500 Kč měsíčně totiž poskytuje stát podporu penzijnímu připojištění prostřednictvím přímých příspěvků) za zdaňovací období. Maximálně lze snížit základ daně o 12 000 Kč.

4) Pojistné na soukromé životní pojištění

Pojistné musí být zaplaceno, výplata nesmí být sjednána dříve než v kalendářním roce, ve kterém poplatník dovrší 60 let, a zároveň k výplatě nedojde dříve než po 60 měsících od uzavření smlouvy s pojišťovnou. Maximální výše odpočtu je 12 000 Kč.

5) Členské příspěvky odborové organizaci

Lze odečíst zaplacené příspěvky odborové organizaci, jíž je poplatník členem.

6) Výdaje na zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání

U většiny poplatníků lze odečíst maximálně 10 000 Kč.

7) Daňová ztráta

O daňovou ztrátu může poplatník snížit souhrn dílčích základů daně s výjimkou dílčího základu daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Vyměřenou daňovou ztrátu může poplatník uplatnit kdykoliv v pěti následujících zdaňovacích obdobích najednou nebo po částech.

Základ daně po snížení se zaokrouhluje na celé stokoruny dolů. Velikost daně se vypočte prostřednictvím sazby daně z příjmů fyzických osob.

2.3.4.2 SAZBA DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Sazba daně z příjmů FO byla v letech 1993 – 2007 klouzavě progresivní. Od roku 2008 je lineární, a to ve výši 15 %. Nominální sazba daně je od roku 2008 stejná jako zvláštní sazba daně, prostřednictvím které se zdaňují samostatné základy daně (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 163).

2.3.4.3 SLEVY NA DANI

V rámci mechanismu fungování daně z příjmů fyzických osob se uplatňují jednak klasické slevy na dani (§ 35 ZDP), které jsou poskytovány fyzickým osobám z titulu zaměstnávání osob se změněnou pracovní schopností, slevy na dani mající spíše povahu úlev na dani pro příjemce investičních pobídek (§ 35a, § 35b ZDP), slevy na dani nahrazující tzv. nezdanitelné části základu daně (§ 35ba) a v neposlední řadě tzv. daňové zvýhodnění, které lze uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo kombinací slevy na dani a daňového bonusu (§ 35c, § 35d ZDP). Uplatněné slevy na dani významně snižují daňovou povinnost poplatníka a patří mezi stěžejní solidaristické prvky daňové soustavy (VYBÍHAL, 2010, s. 44).

Klasické slevy na dani

Fyzická osoba může uplatnit tyto druhy slev na dani:

- sleva na dani pro poplatníky zaměstnávající zaměstnance se změněnou pracovní schopností – daň z příjmů se snižuje o částku 18 000 Kč za každého zaměstnance se změněnou pracovní schopností,

- sleva na dani ve výši 60 000 Kč za každého zaměstnance se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením.

Při uplatnění těchto slev na dani je rozhodný průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců se zdravotním postižením, případně s těžším zdravotním postižením (VYBÍHAL, 2010, s. 44).

Slevy na dani nahrazující nezdanitelné části základu daně

Fyzické osoby mohou uplatnit tyto slevy na dani:

- sleva na poplatníka (může uplatnit každý poplatník),
- sleva na manželku (manžela) žijící s poplatníkem v domácnosti, pokud započitatelné příjmy druhého z manželů nedosahují výše 68 000 Kč,
- slevy na invaliditu - tyto slevy se liší podle stupně invalidity, které odpovídá i typ invalidního důchodu. Mezi tyto slevy lze zahrnout i slevu pro držitele průkazu ZTP/P,
- slevu na studenta (poplatník se sám soustavně připravuje na budoucí povolání),
- sleva na vyživované dítě – tuto slevu může využít jeden z poplatníků, se kterými dítě žije v domácnosti.

Daňové zvýhodnění na dítě může poplatník využít formou slevy na dani, daňového bonusu nebo kombinací slevy a daňového bonusu. O slevu na dítě může být vypočtená daň snížena až do nuly. Pokud je daňové zvýhodnění na děti vyšší než vypočtená daň, vzniká poplatníkovi nárok na daňový bonus. Tento nárok lze uplatnit, jestliže hrubé příjmy poplatníka dosáhnou alespoň 48 000 Kč a nárok na bonus činí alespoň 100 Kč. Daňový bonus může činit maximálně 60 300 Kč za zdaňovací období.

2.3.5 Zdaňovací období a výběr daně

Zdaňovacím obdobím fyzické osoby může být pouze kalendářní rok, tj. období od 1. 1. do 31. 12. Daňové přiznání je poplatník povinen podat do konce března následujícího roku. Ke stejnému dni je daň i splatná. Během roku platí poplatník zálohy na daň.

2.3.5.1 ZÁLOHY NA DAŇ Z PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI

Zálohu na daň z příjmů ze závislé činnosti srazí zaměstnavatel zaměstnanci z měsíční mzdy. Pokud poplatník u zaměstnavatele podepíše prohlášení k dani, může v průběhu roku uplatňovat slevy na dani. Na konci zdaňovacího období se provede zúčtování daňových záloh. Při jejich zúčtování může poplatník uplatnit i slevy, které nemohl využít během roku (slevy na manželku / manžela). Při zúčtování mohou být také uplatněny odpočty jako např. úroky z úvěrů na bytové potřeby, zaplacené příspěvky na penzijní připojištění, pojistné na soukromé životní pojištění nebo členské příspěvky odborové organizaci.

2.3.5.2 ZÁLOHY NA DAŇ Z PŘÍJMŮ PLACENÉ POPLATNÍKEM

Tyto zálohy si poplatník vypočte sám podle poslední známé daňové povinnosti (částka daně, kterou si poplatník vypočetl a uvedl ji v daňovém přiznání). Do této daňové povinnosti se nezahrnuje dílčí základ daně ostatní příjmy.

Poplatník, jehož poslední známá daňová povinnost je do 30 000 Kč, zálohy neplatí, od 30 001 Kč do 150 000 Kč platí zálohy ve výši 40 % PZDP pololetně a pokud je PZDP vyšší než 150 000 Kč odvádí na zálohách 1/4 PZDP čtvrtletně. Jednotlivé zálohy jsou splatné vždy do 15. dne posledního měsíce příslušného období.

Zálohy se platí po celé zálohové období = od přiznání do přiznání. Dodržují se dvě základní zásady:

- V následujícím roce se stále platí zálohy podle poslední známé daňové povinnosti až do termínu podání daňového přiznání (nejčastěji do 31. 3. nebo do 30. 6.). Nové zálohy se platí až po podání daňového přiznání.
- Do daňového přiznání se zahrnují zaplacené zálohy za zdaňovací období (tj. nejčastěji jen od 1. 1. do 31. 12.), nikoli za zálohové období (DUŠEK, 2010, s. 28).

2.4 Podstatné změny v zákoně o daních z příjmů FO v posledních letech

Každý rok dochází ke změnám v daňových zákonech. Nejinak tomu bylo i u daně z příjmů fyzických osob. V posledních letech došlo ke změnám v sazbě daně, u výdajových paušálů a ve slevách na dani. Níže budou tyto změny popsány.

2.4.1 Změna sazby daně z příjmů FO

Sazba daně se od roku 2008 změnila z klouzavě progresivní na lineární ve výši 15 %.

Tabulka 2: Progresivní sazby daně do roku 2008

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
Od Kč	Do Kč		
0	121 200	12 %	
121 200	218 400	14 544 Kč + 19 %	121 200
218 400	331 200	33 012 Kč + 25 %	218 400
331 200	a více	61 212 Kč + 32 %	331 200

Zdroj: Vančurová, 2006

2.4.2 Změny ve výdajích paušálem

V následující tabulce je zachyceno k jakým změnám došlo u paušálních výdajů v letech 2008 – 2012.

Tabulka 3: Vývoj paušálních výdajů u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti v letech 2008 - 2012

Druh příjmu	2008	2009	2010	2011	2012
Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80 %	80 %	80 %	80 %	80 %
Příjmy ze živností řemeslných	60 %	80 %	80 %	80 %	80 %
Příjmy ze živností (kromě řemeslných)	50 %	60 %	60 %	60 %	60 %
Příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů	40 %	60 %	40 %	40 %	40 %
Příjmy z pronájmu	30 %	30 %	30 %	30 %	30 %

Zdroj: Práce autora na základě zákona o dani z příjmů

V roce 2009 došlo ke zvýšení paušálních výdajů z příjmů u živností a z jiného podnikání podle zvláštních předpisů. V roce 2010 se tyto výdaje snížily u jiného podnikání podle zvláštních předpisů. V dalších letech se již neměnily.

2.4.3 Změny ve slevách na dani

Také ve slevách na dani došlo k významným změnám v průběhu let 2007 – 2012.

Z následující tabulky je možné vyčíst, že standardní slevy se od roku 2008 souběžně se zavedením lineární nominální sazby daně významně zvýšily. Po zrušení progresivní nominální sazby daně bylo totiž třeba, aby jiný prvek konstrukce daně z příjmů fyzických osob převzal roli zajištění progresivní daně. Toho se ujaly právě velmi vysoké standardní slevy na dani (VANČUROVÁ, LÁCHOVÁ, 2010, s. 165).

Tabulka 4: Změny ve slevách na dani v letech 2007 – 2012

Druh slevy	2007	2008-2009	2010	2011	2012
Na poplatníka	7 200 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	23 640 Kč	24 840 Kč
Na invaliditu poplatníka:					
<i>Na invaliditu 1. a 2. stupně</i>	<i>1 500 Kč</i>	<i>2 520 Kč</i>	<i>2 520 Kč</i>	<i>2 520 Kč</i>	<i>2 520 Kč</i>
<i>Na invaliditu 3. stupně</i>	<i>3 000 Kč</i>	<i>5 040 Kč</i>	<i>5 040 Kč</i>	<i>5 040 Kč</i>	<i>5 040 Kč</i>
Držitel průkazu ZTP/P	9 600 Kč	16 140 Kč	16 140 Kč	16 140 Kč	16 140 Kč
Na studenta	2 400 Kč	4 020 Kč	4 020 Kč	4 020 Kč	4 020 Kč
Na manželku	4 200 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč	24 840 Kč
Na nezaopatřené dítě	6 000 Kč	10 680 Kč	11 604 Kč	11 604 Kč	13 404 Kč

Zdroj: Práce autora

Základní sleva na poplatníka v roce 2011 byla 23 640 Kč. Oproti roku 2010 byla snížena o tzv. povodňovou stokorunu měsíčně. Povodňová stokoruna byla zavedena pouze pro období roku 2011. Počínaje rokem 2012 se navrácí původní sleva na poplatníka ve výši 24 840 Kč, tj. 2 070 Kč měsíčně (Podnikatel.cz).

Od roku 2012 dochází v oblasti daňového zvýhodnění také ke změně. Daňové zvýhodnění na dítě se zvyšuje o 1 800 Kč, tedy na 13 404 Kč. Zvýšení činí 150 Kč měsíčně. Také se zvyšuje maximální výše ročního daňového bonusu z 52 200 Kč na 60 300 Kč, tj. maximální výše měsíčního daňového bonusu činí 5 025 Kč (Podnikatel.cz).

3 METODIKA

1. Zkoumaný objekt

Objektem zkoumání je živnostník, osoba samostatně výdělečně činná, podnikající na základě živnostenského oprávnění. Předmětem jeho činnosti je vodoinstalatérství, topenářství, výroba, instalace, opravy strojů a přístrojů elektronických a telekomunikačních zařízení.

2. Hlavní cíl

Analyzovat problematiku daní v hospodaření účetní jednotky v roce 2011 a v předchozích letech, postihnout změny týkající se OSVČ.

3. Dílčí cíle

- Vysvětlení základních pojmů daňové teorie,
- stručný popis daňové soustavy v ČR,
- zachycení jednotlivých druhů daní v účetnictví,
- popis problematiky daně z příjmů fyzických osob,
- zjištění podstatných změn v zákoně o daních z příjmů FO v posledních letech,
- aplikace problematiky daní na příkladu konkrétní OSVČ,
- srovnání výpočtu daně z příjmů fyzických osob při uplatňování skutečných výdajů a výdajů procentem z příjmů u konkrétní OSVČ.

4. Hypotézy

- Daňová povinnost u živnostníka je optimálně stanovena.

5. Použité metody

- Studium odborné literatury,
- analýza daňových přiznání,
- analýza způsobu stanovení daňové povinnosti a porovnání s dalším možným způsobem stanovení daně,
- vlastní výpočty.

6. Zdroje informací

- Odborná literatura,
- legislativní normy,
- internetové zdroje,
- daňová přiznání,
- poskytnuté informace od podnikatele.

4 APLIKACE PROBLEMATIKY DANÍ NA PŘÍKLADU KONKRÉTNÍ OSVČ

Pro analýzu problematiky daní v hospodaření účetní jednotky byla pro diplomovou práci zvolena osoba samostatně výdělečně činná – živnostník.

4.1 Charakteristika OSVČ

Problematika daní je aplikována na fyzickou osobu pana Milana Horeckého. Pan Milan Horecký podniká na základě živnostenského oprávnění od roku 1995. Od tohoto roku do současnosti podnikání nepřerušil. Má dvě živnostenská oprávnění. Předmětem jedné jeho živnosti je vodoinstalatérství, topenářství a předmětem druhé je výroba, instalace, opravy strojů a přístrojů elektronických a telekomunikačních zařízení. Jedná se o ohlašovací řemeslné živnosti.

Do 31. 12. 2010 byl účastníkem sdružení společně s panem R. B. Tito podnikatelé spolu uzavřeli smlouvu o sdružení osob bez právní subjektivity. Každý z těchto účastníků se podílel na příjmech a výdajích rovným dílem, tj. 50 %. Oba účastníci toto sdružení na konci roku 2010 zrušili kvůli pracovním neshodám. Od 1. 1. 2011 do současnosti pan Horecký podniká samostatně.

Podnikatel je zapsán v živnostenském rejstříku v Moravských Budějovicích. Vede daňovou evidenci příjmů a výdajů. Je plátcem DPH. Daň z přidané hodnoty odvádí čtvrtletně finančnímu úřadu v Moravských Budějovicích. Pan Horecký má příjmy pouze podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, § 7 – příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Žádné další příjmy nemá.

4.2 Daň z příjmů fyzických osob

V diplomové práci bude dále analyzována daň z příjmů pana Horeckého za roky 2008 – 2011. Podnikatel při stanovení daně uplatňuje skutečně vynaložené výdaje. Tento způsob stanovení daňové povinnosti bude porovnán s možností uplatňovat výdaje procentem z příjmů a poté se zjistí, zda by pro něj nebyla výhodnější tato možnost.

4.2.1 Rok 2008

Za rok 2008 se nejprve zjistí daňová povinnost pomocí skutečně uplatněných nákladů a poté prostřednictvím výdajů % z příjmů.

4.2.1.1 STANOVENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI ZA ROK 2008 – SKUTEČNĚ VYNALOŽENÉ VÝDAJE

Sdružení

Celkové příjmy za rok 2008 činily 2 029 104 Kč, výdaje na zajištění a udržení příjmů 1 899 842 Kč a daňové odpisy majetku 66 250 Kč, celkové výdaje tedy byly 1 966 092 Kč.

Daň za sdružení se vypočte následujícím způsobem:

Základ daně (ZD) = příjmy – výdaje

$$\mathbf{ZD = 2\ 029\ 104 - 1\ 966\ 092 = 63\ 012\ Kč}$$

Zaokrouhlený ZD (na 100 Kč dolů) = 63 000 Kč

*Vypočtená daň (15 %) = zaokrouhlený ZD * 0,15*

Vypočtená daň = 63 000 * 0,15 = 9 450 Kč

Sdružení osob však není poplatníkem daně z příjmů. Poplatníkem daně z příjmů může být pouze každý účastník sdružení samostatně. Za tímto účelem si účastníci daného sdružení musí po skončení zdaňovacího období rozdělit příjmy a výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení beze zbytku na jednotlivé účastníky. Vlastní rozdělení probíhá buď rovným dílem anebo podle ustanovení ve smlouvě. V tomto případě měli podnikatelé stanoveno, že si budou příjmy a výdaje rozdělovat rovným dílem, to znamená, že na každého účastníka připadlo 50 % celkových příjmů a 50 % celkových výdajů. Také platba pojistného na sociální zabezpečení a na všeobecné zdravotní pojištění za jednotlivé účastníky je záležitostí každého z nich. Každý z účastníků sdružení také může po rozdělení příjmů a výdajů samostatně uplatňovat odčitatelné položky od základu daně a také slevy na dani.

Podnikatel

Na pana Horeckého byly přerozděleny příjmy a výdaje z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti ve výši 50 %.

Základ daně

Základ daně v roce 2008 je tvořen těmito dílčími základy:

- *dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků podle § 6 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně nebo ztráta z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně nebo ztráta z pronájmu podle § 9 zákona o DPFO,*

- *dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona o DPFO.*

Nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky

Od základu daně si poplatník v roce 2008 mohl odečíst tyto položky:

- *dary na veřejně prospěšné účely (maximálně 10 % ze základu daně, minimální hodnota daru mohla činit 1 000 Kč nebo 2 % z daňového základu),*
- *úroky z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotečního úvěru (maximálně lze odečíst částku 300 000 Kč),*
- *penzijní připojištění (částka zaplacená ve zdaňovacím období musí být nejprve snížena o 6 000 Kč, maximálně lze odečíst 12 000 Kč),*
- *životní pojištění (maximálně lze odečíst 12 000 Kč při splnění zákonem stanovených podmínek),*
- *odborové příspěvky (lze odečíst částku do výše 1,5 % ze základu daně ze závislé činnosti a funkčních požitků, nejvýše však 3 000 Kč),*
- *úhrada za další vzdělávání (úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, nejvýše lze odečíst 10 000 Kč),*
- *výdaje na výzkum a vývoj a další položky podle zákona.*

Slevy na dani

V následující tabulce jsou uvedeny slevy na dani, které bylo možné v roce 2008 od vypočtené daně odečíst.

Tabulka 5: Slevy na dani v roce 2008

Slevy na dani	Rok 2008
Na poplatníka	24 840 Kč
Na manželku / manžela	24 840 Kč
Na manželku s průkazem ZTP/P	49 680 Kč
Na poplatníka s částečným invalidním důchodem	2 520 Kč
Na poplatníka s plným invalidním důchodem	5 040 Kč
Na poplatníka s průkazem ZTP/P	16 140 Kč
Na studenta	4 020 Kč
Na nezaopatřené dítě	10 680 Kč

Zdroj: VALOUCH, 2009

Výpočet daňové povinnosti v roce 2008

Podnikatel měl v roce 2008 příjmy pouze z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona. Uplatňoval daňové odpisy u 2 automobilů. Živnostník neměl žádné odčitatelné položky od základu daně, uplatňoval pouze slevu na poplatníka a daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti.

Příjmy 1 014 552 Kč
Výdaje 949 921 Kč
Rozdíl mezi příjmy a výdaji 64 631 Kč
1 014 552 – 949 921 = 64 631 Kč

Daňové odpisy 33 125 Kč
13 522 + 19 603 = 33 125 Kč

Dílčí základ daně z podnikání 31 506 Kč
64 631 – 33 125 = 31 506 Kč

Základ daně 31 506 Kč

ZD zaokrouhlený (na celé 100 Kč dolů) 31 500 Kč

Daň (15 %) 4 725 Kč

$31\,500 * 0,15 = 4\,725\text{ Kč}$

Sleva na poplatníka 24 840 Kč

Daň po slevě na poplatníka 0 Kč

$4\,725 - 24\,840 \Rightarrow 0$

Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti 21 360 Kč

$2 * 10\,680\text{ Kč} = 21\,360\text{ Kč}$

Daňový bonus 21 360 Kč

$21\,360 - 0 = 21\,360\text{ Kč}$

Panu Horeckému v roce 2008 vznikl nárok na daňový bonus ve výši 21 360 Kč. Jelikož podnikateli daňové příznání nezpracovával daňový poradce, měl povinnost je podat finančnímu úřadu v Moravských Budějovicích do 31. března 2009. Protože panu Horeckému nevznikla daňová povinnost, nemusí v roce 2009 platit zálohy na daň z příjmů fyzických osob.

4.2.1.2 STANOVENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI ZA ROK 2008 – VÝDAJE PROCENTEM Z PŘÍJMŮ

Tabulka 6: Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
v roce 2008

Druh příjmu	2008
Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80 %
Příjmy ze živností řemeslných	60 %
Příjmy ze živností (kromě řemeslných)	50 %
Příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů	40 %

Zdroj: Podnikatel.cz

Jelikož daná OSVČ provozuje řemeslnou živnost, bude v roce 2008 uplatňovat výdaje ve výši 60 % z příjmů.

Výpočet daňové povinnosti v roce 2008

Příjmy 1 014 552 Kč

Výdaje (60 % z příjmů) 608 731 Kč

$$0,6 * 1\,014\,552 = 608\,731\,Kč$$

Dílčí základ daně z podnikání 405 821 Kč

$$1\,014\,552 - 608\,731 = 405\,821\,Kč$$

Základ daně 405 821 Kč

ZD zaokrouhlený (na celé 100 Kč dolů) 405 800 Kč

Daň (15 %) 60 870 Kč

$$405\,800 * 0,15 = 60\,870\,Kč$$

Sleva na poplatníka 24 840 Kč

Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti 21 360 Kč

$2 * 10\,680\text{ Kč} = 21\,360\text{ Kč}$

Daň po slevách 14 670 Kč

$60\,870 - 24\,840 - 21\,360 = 14\,670\text{ Kč}$

V roce 2008 by se podnikateli nevyplatilo uplatňovat výdaje paušálem. Když uplatňoval skutečné výdaje, vznikl mu nárok na daňový bonus, naopak u výdajů stanovených % z příjmů mu vznikla povinnost přiznat a zaplatit daň.

4.2.2 Rok 2009

Stejně jako v roce 2008 tak i za rok 2009 bude nejprve zjištěna daňovou povinnost pomocí skutečně uplatněných nákladů a poté prostřednictvím výdajů % z příjmů.

4.2.2.1 STANOVENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI ZA ROK 2009 – SKUTEČNĚ VYNALOŽENÉ VÝDAJE

Sdružení

Celkové příjmy za rok 2009 činily 1 809 200 Kč, výdaje na zajištění a udržení příjmů 1 368 045 Kč a daňové odpisy majetku 97 332 Kč, celkové výdaje tedy byly 1 465 377 Kč.

Daň za sdružení vypočteme následujícím způsobem:

Základ daně (ZD) = příjmy – výdaje

ZD = 1 809 200 – 1 465 377 = 343 823 Kč

Zaokrouhlený ZD (na 100 Kč dolů) = 343 800 Kč

*Vypočtená daň (15 %) = zaokrouhlený ZD * 0,15*

Vypočtená daň = 343 800 * 0,15 = 51 570 Kč

V roce 2009 si účastníci sdružení rozdělili příjmy a výdaje opět rovným dílem a každý z nich přiznal a odvedl daň.

Podnikatel

Na pana Horeckého byly přerozděleny příjmy a výdaje z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti ve výši 50 %.

Základ daně

Základ daně v roce 2009 je tvořen těmito dílčími základy:

- *dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků podle § 6 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně nebo ztráta z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně nebo ztráta z pronájmu podle § 9 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona o DPFO.*

Nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky

Od základu daně si poplatník v roce 2009 mohl odečíst tyto položky:

- *dary na veřejně prospěšné účely (maximálně 10 % ze základu daně, minimální hodnota daru mohla činit 1 000 Kč nebo 2 % z daňového základu),*
- *úroky z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotečního úvěru (maximálně lze odečíst částku 300 000 Kč),*
- *penzijní připojištění (částka zaplacená ve zdaňovacím období musí být nejprve snížena o 6 000 Kč, maximálně lze odečíst 12 000 Kč),*
- *životní pojištění (maximálně lze odečíst 12 000 Kč při splnění zákonem stanovených podmínek),*
- *odborové příspěvky (lze odečíst částku do výše 1,5 % ze základu daně ze závislé činnosti a funkčních požitků, nejvýše však 3 000 Kč),*
- *úhrada za další vzdělávání (úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, nejvýše lze odečíst 10 000 Kč),*
- *výdaje na výzkum a vývoj a další položky podle zákona.*

Slevy na dani

V následující tabulce jsou uvedeny slevy na dani, které bylo možné v roce 2009 od vypočtené daně odečíst.

Tabulka 7: Slevy na dani v roce 2009

Slevy na dani	Rok 2008
Na poplatníka	24 840 Kč
Na manželku / manžela	24 840 Kč
Na manželku s průkazem ZTP/P	49 680 Kč
Na poplatníka s částečným invalidním důchodem	2 520 Kč
Na poplatníka s plným invalidním důchodem	5 040 Kč
Na poplatníka s průkazem ZTP/P	16 140 Kč
Na studenta	4 020 Kč
Na nezaopatřené dítě	10 680 Kč

Zdroj: VALOUCH, 2009

Výpočet daňové povinnosti v roce 2009

Podnikatel v roce 2009 měl příjmy pouze z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona. Uplatňoval daňové odpisy u 2 automobilů. Živnostník neměl žádné odčitatelné položky od základu daně, uplatňoval pouze slevu na poplatníka a daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti.

Příjmy 904 600 Kč
Výdaje 684 022 Kč
Rozdíl mezi příjmy a výdaji 220 578 Kč
904 600 - 684 022 = 220 578 Kč

Daňové odpisy 48 666 Kč
9 014 + 39 652 = 48 666 Kč

Dílčí základ daně z podnikání 171 912 Kč
220 578 - 48 666 = 171 912 Kč

Základ daně 171 912 Kč

ZD zaokrouhlený (na celé 100 Kč dolů) 171 900 Kč

Daň (15 %) 25 785 Kč

$171\,900 * 0,15 = 25\,785\text{ Kč}$

Sleva na poplatníka 24 840 Kč

Daň po slevě na poplatníka 945 Kč

$25\,785 - 24\,840 = 945$

Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti 21 360 Kč

$2 * 10\,680\text{ Kč} = 21\,360\text{ Kč}$

Daňové zvýhodnění je vyšší než daň po slevě na poplatníka, proto ji poplatník může rozdělit na 2 části: jednu část uplatní jako slevu na dani a druhou část jako nárok na daňový bonus.

Sleva na dani 945 Kč

Daňový bonus 20 415 Kč

$21\,360 - 945 = 20\,415\text{ Kč}$

Panu Horeckému v roce 2009 vznikl nárok na daňový bonus ve výši 20 415 Kč. Jelikož podnikateli daňové přiznání nezpracovával daňový poradce, měl povinnost je podat finančnímu úřadu v Moravských Budějovicích do 31. března 2010. Panu Horeckému nevznikla daňová povinnost, proto nemusí v následujícím roce platit zálohy na daň z příjmů fyzických osob.

4.2.2.2 STANOVENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI ZA ROK 2009 – VÝDAJE PROCENTEM Z PŘÍJMŮ

Tabulka 8: Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
v roce 2009

Druh příjmu	2009
Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80 %
Příjmy ze živností řemeslných	80 %
Příjmy ze živností (kromě řemeslných)	60 %
Příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů	60 %

Zdroj: MARKOVÁ, 2009

V roce 2009 došlo oproti minulému roku ke zvýšení paušálních výdajů u živností řemeslných, a to z původních 60 % na 80 %. U živností (kromě řemeslných) se tyto výdaje zvýšily o 10 %, tedy z původních 50 % na 60 %, a u jiného podnikání podle zvláštních předpisů došlo ke zvýšení výdajů procentem z příjmů z původních 40 % na 60 %. Pouze u příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství nedošlo ke změně těchto výdajů. Jelikož daná OSVČ provozuje řemeslnou živnost, bude v roce 2009 uplatňovat výdaje ve výši 80 % z příjmů, což je pro ni výhodnější oproti předchozímu roku, kdy mohla uplatňovat o 20 % méně výdajů.

Výpočet daňové povinnosti v roce 2009

Příjmy 904 600 Kč

Výdaje (80 % z příjmů) 723 680 Kč

$0,8 * 904\ 600 = 723\ 680\ Kč$

Dílčí základ daně z podnikání 180 920 Kč

$904\ 600 - 723\ 680 = 180\ 920\ Kč$

Základ daně 180 920 Kč

ZD zaokrouhlený (na celé 100 Kč dolů) 180 900 Kč

Daň (15 %) 27 135 Kč

*180 900 * 0,15 = 27 135 Kč*

Sleva na poplatníka 24 840 Kč

Daň po slevě na poplatníka 2 295 Kč

27 135 – 24 840 = 2 295 Kč

Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti 21 360 Kč

*2 * 10 680 Kč = 21 360 Kč*

Daňové zvýhodnění je vyšší než daň po slevě na poplatníka, proto je poplatník může rozdělit na 2 části: jednu část uplatní formou slevy na dani a druhou část jako nárok na daňový bonus.

Sleva na dani 2 295 Kč

Daňový bonus 19 065 Kč

21 360 – 2 295 = 19 065 Kč

Přestože v roce 2009 došlo pro živnostníka k příznivé změně u výdajů paušálem, je pro něj stále výhodnější při výpočtu daňové povinnosti uplatňovat skutečné výdaje. Vznikl mu sice nárok na daňový bonus, ale byl nižší než při stanovení daně pomocí skutečně vynaložených výdajů.

4.2.3 Rok 2010

Za rok 2010 bude také nejprve zjištěna daňová povinnost pomocí skutečně uplatněných nákladů a poté prostřednictvím výdajů % z příjmů.

4.2.3.1 STANOVENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI ZA ROK 2010 – SKUTEČNĚ VYNALOŽENÉ VÝDAJE

Sdružení

Celkové příjmy za rok 2010 činily 1 857 081 Kč, výdaje na zajištění a udržení příjmů 1 425 573 Kč a daňové odpisy majetku 88 318 Kč, celkové výdaje tedy byly 1 513 891 Kč.

Daň za sdružení vypočteme následujícím způsobem:

Základ daně (ZD) = příjmy – výdaje

$$\mathbf{ZD = 1\ 857\ 081 - 1\ 513\ 891 = 343\ 190\ Kč}$$

Zaokrouhlený ZD (na 100 Kč dolů) = 343 100 Kč

*Vypočtená daň (15 %) = zaokrouhlený ZD * 0,15*

$$\mathbf{Vypočtená\ daň = 343\ 100 * 0,15 = 51\ 465\ Kč}$$

V roce 2010 si účastníci sdružení rozdělili příjmy a výdaje opět rovným dílem a každý z nich přiznal a odvedl daň.

Podnikatel

Na pana Horeckého byly přerozděleny příjmy a výdaje z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti ve výši 50 %.

Základ daně

Základ daně v roce 2010 je tvořen těmito dílčími základy:

- *dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků podle § 6 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně nebo ztráta z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně nebo ztráta z pronájmu podle § 9 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona o DPFO.*

Nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky

Od základu daně si poplatník v roce 2010 mohl odečíst tyto položky:

- *dary na veřejně prospěšné účely (maximálně 10 % ze základu daně, minimální hodnota daru mohla činit 1 000 Kč nebo 2 % z daňového základu),*
- *úroky z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotečního úvěru (maximálně lze odečíst částku 300 000 Kč),*
- *penzijní připojištění (částka zaplacená ve zdaňovacím období musí být nejprve snížena o 6 000 Kč, maximálně lze odečíst 12 000 Kč),*
- *životní pojištění (maximálně lze odečíst 12 000 Kč při splnění zákonem stanovených podmínek),*
- *odborové příspěvky (lze odečíst částku do výše 1,5 % ze základu daně ze závislé činnosti a funkčních požitků, nejvýše však 3 000 Kč),*

- úhrada za další vzdělávání (úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, nejvýše lze odečíst 10 000 Kč),
- výdaje na výzkum a vývoj a další položky podle zákona.

Slevy na dani

V následující tabulce jsou uvedeny slevy na dani, které bylo možné v roce 2010 od vypočtené daně odečíst.

Tabulka 9: Slevy na dani v roce 2010

Slevy na dani	Rok 2010
Na poplatníka	24 840 Kč
Na manželku / manžela	24 840 Kč
Na manželku s průkazem ZTP/P	49 680 Kč
Na poplatníka s částečným invalidním důchodem	2 520 Kč
Na poplatníka s plným invalidním důchodem	5 040 Kč
Na poplatníka s průkazem ZTP/P	16 140 Kč
Na studenta	4 020 Kč
Na nezaopatřené dítě	11 604 Kč

Zdroj: Podnikatel.cz

Výpočet daňové povinnosti v roce 2010

Podnikatel v roce 2010 měl příjmy pouze z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona. Uplatňoval daňové odpisy u 3 automobilů. V tomto roce si začal platit penzijní připojištění. Za rok zaplatil celkem 9 000 Kč, proto si mohl základ daně snížit až o 3 000 Kč ($9\,000 - 6\,000 = 3\,000$ Kč). Živnostník dále uplatňoval slevu na poplatníka a daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti. Toto zvýhodnění se oproti předchozímu roku zvýšilo o 924 Kč na jedno dítě.

Příjmy 928 541 Kč
 Výdaje 712 787 Kč
 Rozdíl mezi příjmy a výdaji 215 754 Kč
 $928\,541 - 712\,787 = 215\,754\text{ Kč}$

Daňové odpisy 70 261 Kč
 $4\,507 + 39\,652 + 26\,102 = 70\,261\text{ Kč}$

Dílčí základ daně z podnikání 145 493 Kč
 $215\,754 - 70\,261 = 145\,493\text{ Kč}$

Základ daně 145 493 Kč
 Odčitatelné položky od základu daně (penzijní připojištění) 3 000 Kč
ZD snížený o nezdanitelné části základu daně a o položky odčitatelné
 od základu daně **142 493 Kč**
 $145\,493 - 3\,000 = 142\,493\text{ Kč}$

ZD zaokrouhlený (na celé 100 Kč dolů) 142 400 Kč
Daň (15 %) **21 360 Kč**
 $142\,400 * 0,15 = 21\,360\text{ Kč}$

Sleva na poplatníka 24 840 Kč
 Daň po slevě na poplatníka 0 Kč
 $21\,360 - 24\,840 \Rightarrow 0$

Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti 23 208 Kč
 $2 * 11\,604\text{ Kč} = 23\,208\text{ Kč}$

Daňový bonus 23 208 Kč
 $23\,208 - 0 = 23\,208\text{ Kč}$

Panu Horeckému v roce 2010 vznikl nárok na daňový bonus ve výši 23 208 Kč. Jelikož podnikateli daňové přiznání nezpracovával daňový poradce, měl povinnost je podat na finanční úřad v Moravských Budějovicích do 31. března 2011. Protože panu Horeckému nevznikla daňová povinnost, nemusí v roce 2011 platit zálohy na daň z příjmů fyzických osob.

4.2.3.2 STANOVENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI ZA ROK 2010 – VÝDAJE PROCENTEM Z PŘÍJMŮ

Tabulka 10: Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
v roce 2010

Druh příjmu	2010
Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80 %
Příjmy ze živností řemeslných	80 %
Příjmy ze živností (kromě řemeslných)	60 %
Příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů	40 %

Zdroj: MARKOVÁ, 2009

V roce 2010 došlo oproti roku 2009 ke snížení procentní sazby u výdajů počítaných procentem z příjmů u příjmů z jiného podnikání podle zvláštních předpisů, a to z 60 % na 40 %. Tato změna se však podnikatele nedotkla, protože měl příjmy pouze ze živností řemeslných. I v tomto roce bude tedy uplatňovat výdaje paušálem ve výši 80 %.

Výpočet daňové povinnosti v roce 2010

Příjmy 928 541 Kč
 Výdaje (80 % z příjmů) 742 833 Kč
 $0,8 * 928 541 = 742 833 \text{ Kč}$

Dílčí základ daně z podnikání 185 708 Kč

$928\,541 - 742\,833 = 185\,708\text{ Kč}$

Základ daně 185 708 Kč

Odčitatelné položky od základu daně (penzijní připojištění) 3 000 Kč

ZD snížený o nezdanitelné části základu daně a o položky odčitatelné

od základu daně **182 708 Kč**

$185\,708 - 3\,000 = 182\,708\text{ Kč}$

ZD zaokrouhlený (na celé 100 Kč dolů) 182 700 Kč

Daň (15 %) 27 405 Kč

$182\,700 * 0,15 = 27\,405\text{ Kč}$

Sleva na poplatníka 24 840 Kč

Daň po slevě na poplatníka 2 565 Kč

$27\,405 - 24\,840 = 2\,565\text{ Kč}$

Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti 23 208 Kč

$2 * 11\,604\text{ Kč} = 23\,208\text{ Kč}$

Daňové zvýhodnění je vyšší než daň po slevě na poplatníka, proto je poplatník může rozdělit na 2 části: jednu část uplatní formou slevy na dani a druhou část jako nárok na daňový bonus.

Sleva na dani 2 565 Kč

Daňový bonus 20 643 Kč

$23\,208 - 2\,565 = 20\,643\text{ Kč}$

Při uplatnění výdajů paušálem by měl živnostník nárok na daňový bonus, vypočtený bonus byl nižší než při uplatňování skutečných výdajů. Proto by pro něj ani v tomto roce nebylo výhodné, kdyby používal tento způsob stanovení daňové povinnosti.

4.2.4 Rok 2011

V roce 2011 se opět nejprve zjistí daňová povinnost pomocí skutečně uplatněných výdajů a poté prostřednictvím výdajů % z příjmů.

4.2.4.1 STANOVENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI ZA ROK 2011 – SKUTEČNĚ VYNALOŽENÉ VÝDAJE

Podnikatel

V roce 2011 již pan Horecký nebyl účastníkem sdružení, proto nerozděloval příjmy ani výdaje.

Základ daně

Základ daně v roce 2011 je tvořen těmito dílčími základy:

- *dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků podle § 6 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně nebo ztráta z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně z kapitálového majetku podle § 8 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně nebo ztráta z pronájmu podle § 9 zákona o DPFO,*
- *dílčí základ daně z ostatních příjmů podle § 10 zákona o DPFO.*

Nezdanitelné části základu daně a odčitatelné položky

Od základu daně si poplatník v roce 2011 mohl odečíst tyto položky:

- *dary na veřejně prospěšné účely (maximálně 10 % ze základu daně, minimální hodnota daru mohla činit 1 000 Kč nebo 2 % z daňového základu),*
- *úroky z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotečního úvěru (maximálně lze odečíst částku 300 000 Kč),*
- *penzijní připojištění (částka zaplacená ve zdaňovacím období musí být nejprve snížena o 6 000 Kč, maximálně lze odečíst 12 000 Kč),*
- *životní pojištění (maximálně lze odečíst 12 000 Kč při splnění zákonem stanovených podmínek),*
- *odborové příspěvky (lze odečíst částku do výše 1,5 % ze základu daně ze závislé činnosti a funkčních požitků, nejvýše však 3 000 Kč),*
- *úhrada za další vzdělávání (úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, nejvýše lze odečíst 10 000 Kč),*
- *výdaje na výzkum a vývoj a další položky podle zákona.*

Slevy na dani

V následující tabulce jsou uvedeny slevy na dani, které bylo možné v roce 2011 od vypočtené daně odečíst.

Tabulka 11: Slevy na dani v roce 2011

Slevy na dani	Rok 2011
Na poplatníka	23 640 Kč
Na manželku / manžela	24 840 Kč
Na manželku s průkazem ZTP/P	49 680 Kč
Na poplatníka s částečným invalidním důchodem	2 520 Kč
Na poplatníka s plným invalidním důchodem	5 040 Kč
Na poplatníka s průkazem ZTP/P	16 140 Kč
Na studenta	4 020 Kč
Na nezaopatřené dítě	11 604 Kč

Zdroj: Práce autora dle MARKOVÉ, 2011

Výpočet daňové povinnosti v roce 2011

Podnikatel v roce 2011 měl příjmy pouze z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti podle § 7 zákona. Uplatňoval daňové odpisy u jednoho automobilu. V tomto roce pokračoval v hrazení penzijního připojištění. Za rok uhradil celkem 12 000 Kč, proto si mohl základ daně snížit až o 6 000 Kč ($12\,000 - 6\,000 = 6\,000$ Kč). Živnostník dále uplatňoval slevu na poplatníka, která se v tomto roce oproti rokům předchozím snížila o 1 200 Kč, a daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti.

Příjmy	835 316 Kč
Výdaje	652 650 Kč
Rozdíl mezi příjmy a výdaji	182 666 Kč
$835\,316 - 652\,650 = 182\,666$ Kč	
Daňové odpisy	52 797 Kč
Dílčí základ daně z podnikání	129 869 Kč
$182\,666 - 52\,797 = 129\,869$ Kč	
Základ daně	129 869 Kč

Odčitatelné položky od základu daně (penzijní připojištění) 6 000 Kč

ZD snížený o nezdanitelné části základu daně a o položky odčitatelné

od základu daně **123 869 Kč**

$$129\ 869 - 6\ 000 = 123\ 869\ Kč$$

ZD zaokrouhlený (na celé 100 Kč dolů) 123 800 Kč

Daň (15 %) **18 570 Kč**

$$123\ 800 * 0,15 = 18\ 570\ Kč$$

Sleva na poplatníka 23 640 Kč

Daň po slevě na poplatníka 0 Kč

$$18\ 570 - 24\ 840 \Rightarrow 0$$

Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti 23 208 Kč

$$2 * 11\ 604\ Kč = 23\ 208\ Kč$$

Daňový bonus **23 208 Kč**

$$23\ 208 - 0 = 23\ 208\ Kč$$

Panu Horeckému v roce 2011 vznikl nárok na daňový bonus ve výši 23 208 Kč. Jelikož podnikateli daňové přiznání nezpracovával daňový poradce, měl povinnost je podat na finanční úřad v Moravských Budějovicích do 31. března 2012. Protože panu Horeckému nevznikla daňová povinnost, nemusí v roce 2012 platit zálohy na daň z příjmů fyzických osob.

4.2.4.2 STANOVENÍ DAŇOVÉ POVINNOSTI ZA ROK 2011 – VÝDAJE PROCENTEM Z PŘÍJMŮ

Tabulka 12: Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
v roce 2011

Druh příjmu	2011
Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80 %
Příjmy ze živností řemeslných	80 %
Příjmy ze živností (kromě řemeslných)	60 %
Příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů	40 %

Zdroj: Práce autora dle MARKOVÉ, 2011

V roce 2011 nedošlo oproti předchozímu roku k žádné změně u paušálních výdajů. Protože podnikatel provozoval pouze živnosti řemeslné, mohl si odečíst výdaje ve výši 80 % z příjmů.

Výpočet daňové povinnosti v roce 2011

Příjmy 835 316 Kč

Výdaje (80 % z příjmů) 668 253 Kč

$0,8 * 833\ 316 = 668\ 253\ Kč$

Dílčí základ daně z podnikání 167 063 Kč

$835\ 316 - 668\ 253 = 167\ 063\ Kč$

Základ daně 167 063 Kč

Odčitatelné položky od základu daně (penzijní připojištění) 6 000 Kč

ZD snížený o nezdanitelné části základu daně a o položky odčitatelné od základu daně **161 063 Kč**
167 063 – 6 000 = 161 063 Kč

ZD zaokrouhlený (na celé 100 Kč dolů) 161 000 Kč
Daň (15 %) **24 150 Kč**
*161 000 * 0,15 = 24 150 Kč*

Sleva na poplatníka 23 640 Kč
Daň po slevě na poplatníka 510 Kč
24 150 – 23 640 = 510 Kč

Daňové zvýhodnění na 2 vyživované děti 23 208 Kč
*2 * 11 604 Kč = 23 208 Kč*

Daňové zvýhodnění je vyšší než daň po slevě na poplatníka, proto je poplatník může rozdělit na 2 části: jednu část uplatní formou slevy na dani a druhou část jako nárok na daňový bonus.

Sleva na dani 510 Kč

Daňový bonus **22 698 Kč**
23 208 – 510 = 22 698 Kč

Při uplatnění výdajů paušálem by měl živnostník nárok na daňový bonus. Vypočtený bonus však byl nepatrně nižší než při uplatňování skutečných výdajů. Kdyby v tomto roce nedošlo ke snížení slevy na poplatníka, byl by daňový bonus pro podnikatele stejný jak u výdajů procentem z příjmů, tak i u skutečně vynaložených výdajů. Pro pana Horeckého tedy není výhodné, aby využíval tento způsob výpočtu daňové povinnosti.

4.2.5 Zhodnocení variant výpočtu daňové povinnosti

Tabulka 13: Daň (daňový bonus) při uplatnění skutečných výdajů (v Kč)

Rok	Příjmy	Výdaje	Základ daně	Daň	Daňový bonus
2008	1 014 552	983 046	31 506	0	21 360
2009	904 600	732 688	171 912	0	20 415
2010	928 541	783 048	142 493	0	23 208
2011	835 316	705 447	123 869	0	23 208

Zdroj: Práce autora

Tabulka 14: Daň (daňový bonus) při uplatnění výdajů procentem z příjmů (v Kč)

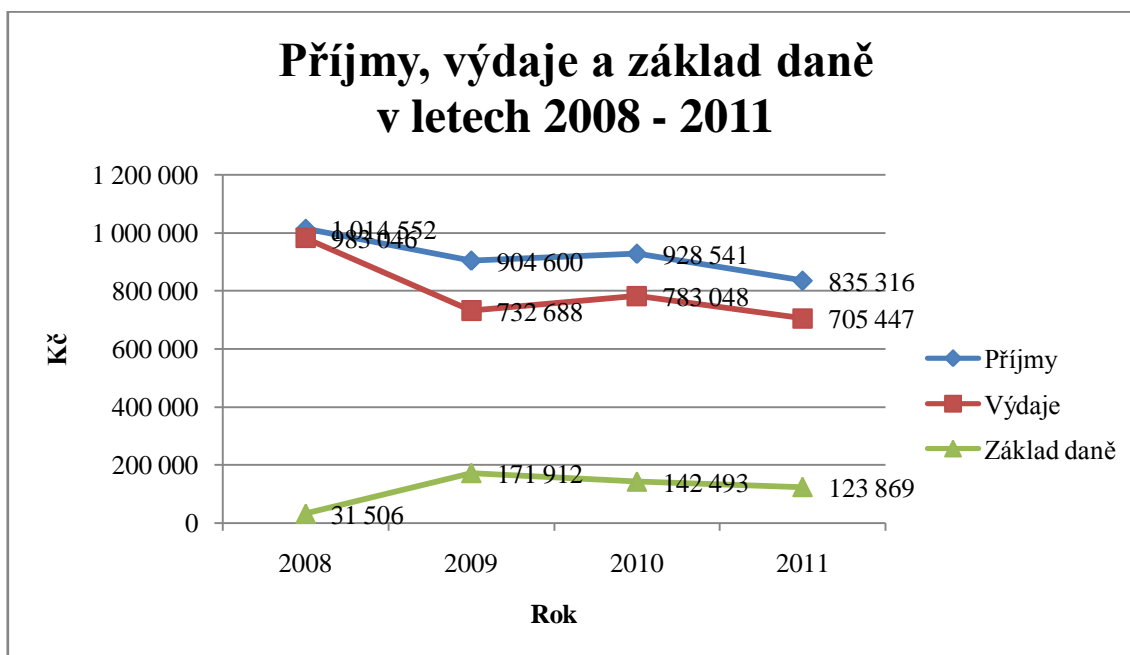
Rok	Příjmy	Výdaje	Základ daně	Daň	Daňový bonus
2008	1 014 552	608 731	405 821	14 670	0
2009	904 600	723 680	180 920	0	19 065
2010	928 541	742 833	182 708	0	20 643
2011	835 316	668 253	161 063	0	22 698

Zdroj: Práce autora

Ve výše uvedených tabulkách je uveden vývoj příjmů, výdajů, základů daně a daňových bonusů v jednotlivých letech. V tabulce č. 13 je uvedeno, jak se vyvíjely tyto položky, když podnikatel uplatňoval při výpočtu daně skutečné výdaje. V tabulce č. 14 zachycen vývoj těchto položek, kdyby podnikatel uplatňoval výdaje procentem z příjmů.

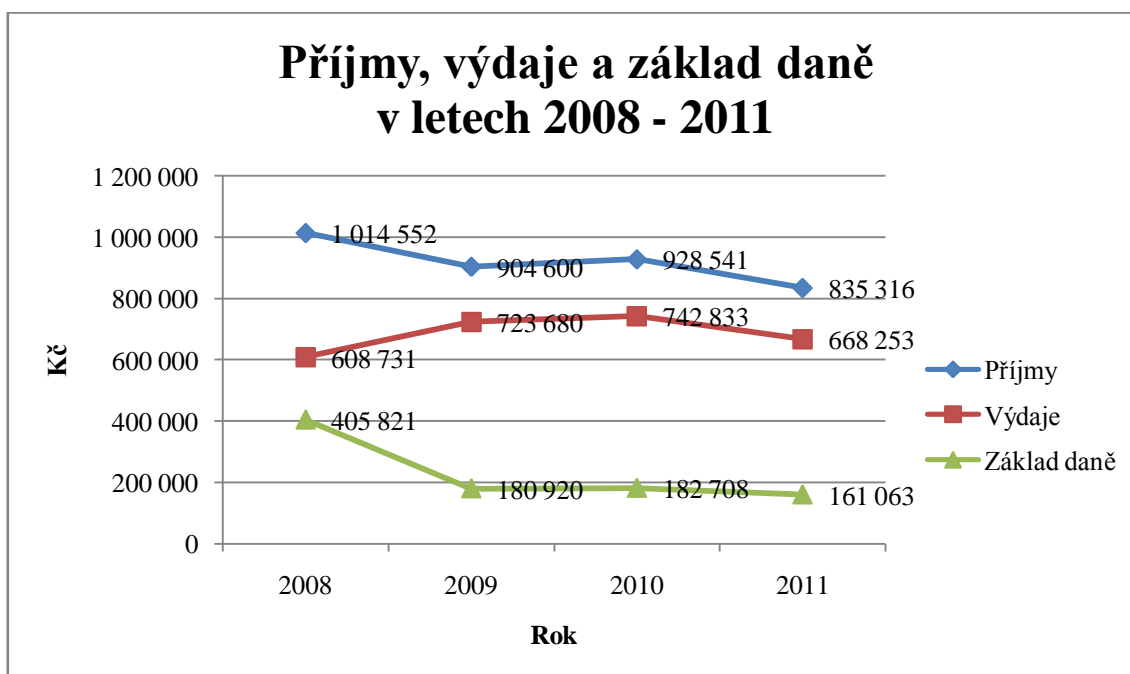
Pro lepší přehled je vývoj příjmů, výdajů a základů daně zachycen v grafu č. 1 a 2.

Graf 1: Příjmy, výdaje a základ daně v letech 2008 – 2011 při uplatnění skutečných výdajů

Zdroj: Práce autora

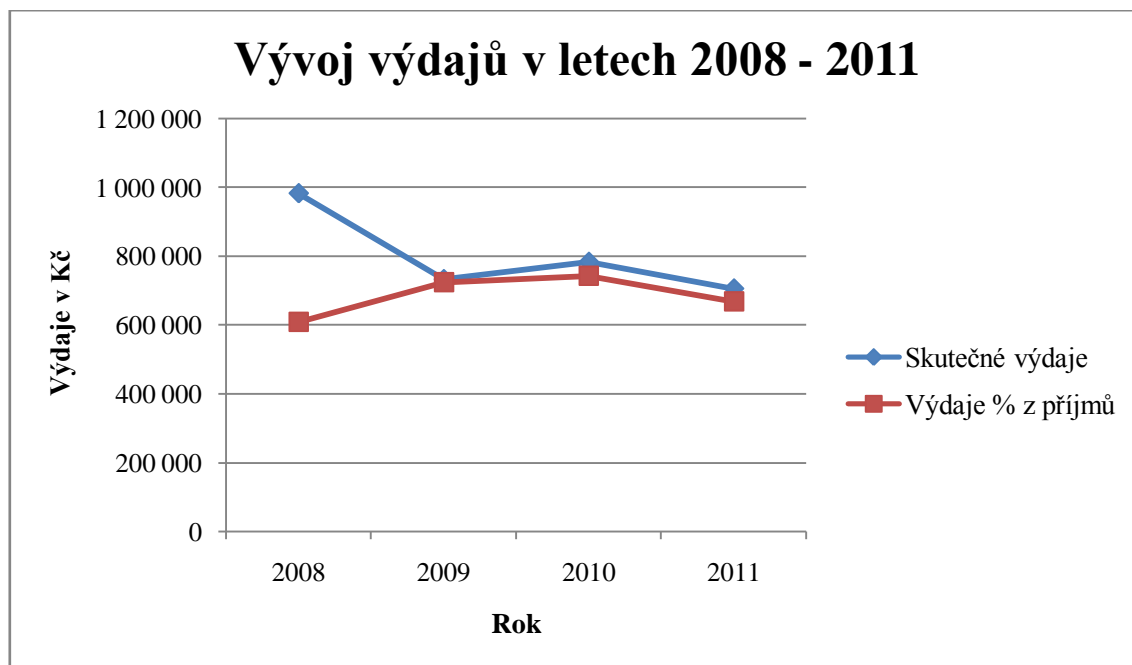
Graf 2: Příjmy, výdaje a základ daně v letech 2008 – 2011 při uplatnění výdajů procentem z příjmů

Zdroj: Práce autora

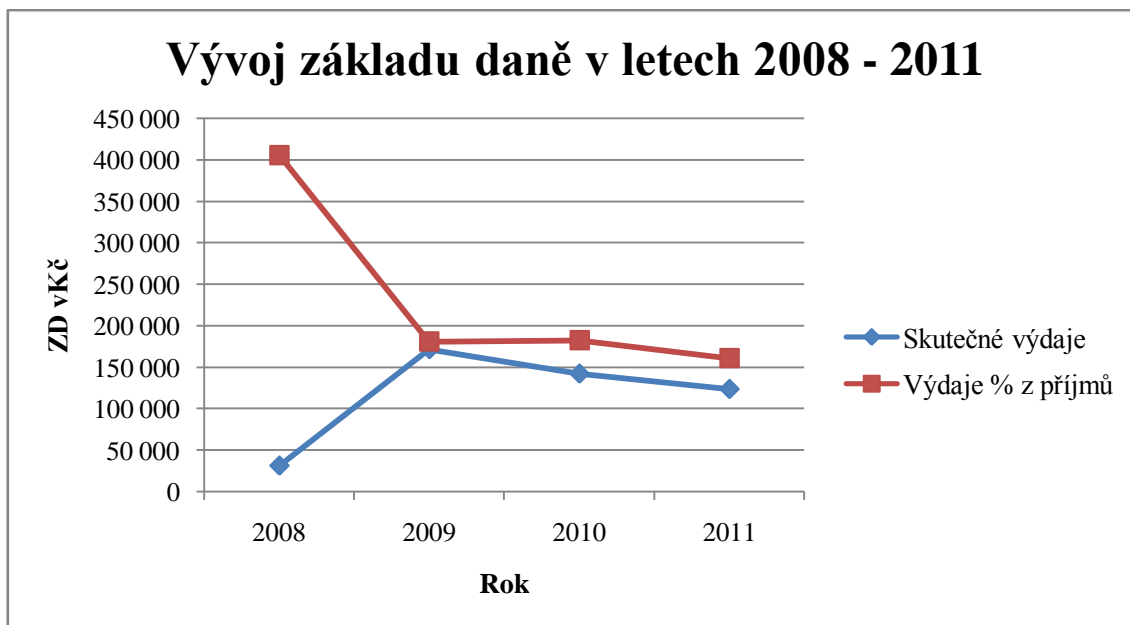
V následujících grafech jsou porovnávány výdaje, základy daně a daně či daňové bonusy při uplatňování skutečných výdajů a výdajů paušálem.

Graf 3: Vývoj skutečných výdajů a výdajů procentem z příjmů v letech 2008 – 2011

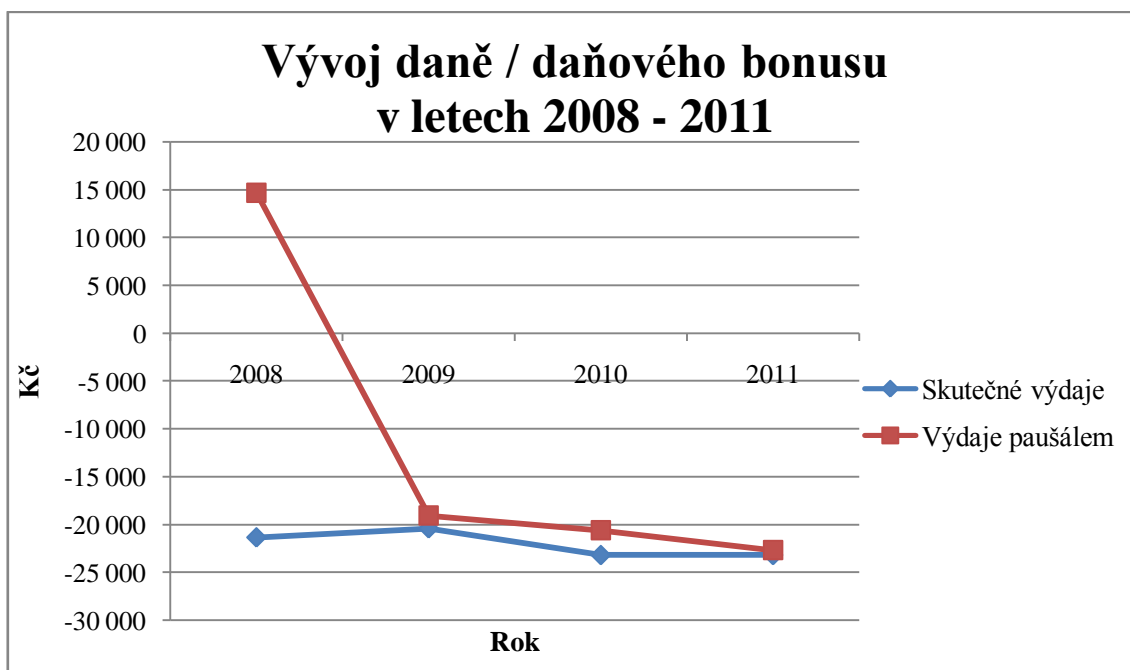
Zdroj: Práce autora

Graf 4: Vývoj základu daně při výpočtu prostřednictvím skutečných výdajů a výdajů procentem z příjmů

Zdroj: Práce autora

Graf 5: Vývoj daňové povinnosti resp. daňového bonusu při výpočtu daně pomocí skutečných a výdajů a výdajů procentem z příjmů

Zdroj: Práce autora

4.2.6 Daňové odpisy dlouhodobého majetku

Podnikatel v jednotlivých letech uplatňoval daňové odpisy dlouhodobého majetku. Jednalo se vždy o automobily, proto uvádím, jak byly postupně odpisovány.

Citroën Jumpy 1.9D

5. 5. 2006 byl pořízen automobil Citroen Jumpy, zařazen do užívání byl 29. 5. 2006. Pořizovací cena automobilu činila 144 228 Kč, podnikatel uplatňoval zrychlený způsob odpisování.

V následující tabulce jsou uvedeny údaje o odpisové skupině, do které automobil při zařazení patřil, jejich změna v roce 2008, kdy byla zrušena odpisová skupina 1a a automobil byl zařazen do 2. odpisové skupiny.

Tabulka 15: Údaje o odpisové skupině při zrychleném odpisování automobilu

	Rok	
	2006 – 2007	2008 – 2010
Odpisová skupina	1a	2
Minimální doba odpisování	4 roky	5 let
Koeficient v 1. roce odpisování	4	5
Koeficient v dalších letech odpisování	5	6

Zdroj: Práce autora dle zákona o daních z příjmů

Vzorce pro výpočet odpisů při zrychleném odpisování:

$$\text{1. rok} = \frac{\text{vstupní cena}}{k_1} \qquad \text{další roky} = \frac{2 \times \text{zůstatková cena}}{k - n}$$

k_1 – koeficient v 1. roce odpisování
 k – koeficient platný v dalších letech
 n – počet let, po které bylo odpisováno

Tabulka 16: Zrychlené odpisování automobilu

Rok	Odpisová skupina	Roční odpis	Zůstatková cena
2006	1a	36 057 Kč	108 171 Kč
2007	1a	54 086 Kč	54 085 Kč
2008	2	27 043 Kč	27 042 Kč
2009	2	18 028 Kč	9 014 Kč
2010	2	9 014 Kč	0 Kč

Zdroj: Poskytnuté informace od podnikatele

Automobil byl odpisován 5 let. Protože byl podnikatel účastníkem sdružení, uplatňoval odpis každý rok v poloviční výši.

Peugeot 207 SW TRENDY 1,4 VTi

20. 12. 2007 byl pořízen automobil Peugeot 207 SW TRENDY, který byl zařazen do užívání 21. 1. 2008. Pořizovací cena činila 356 419 Kč. Tento automobil byl zařazen do 2. odpisové skupiny, doba odpisování je tedy minimálně 5 let a způsob odpisování byl zvolen rovnoměrný.

Rovnoměrné odpisy se vypočítají následujícím způsobem:

$$\text{Roční odpis} = \frac{\text{vstupní cena} * \text{roční odpisová sazba}}{100}$$

Tabulka 17: Rovnoměrné odpisování automobilu

Rok	Odpisové procento	Roční odpis	Zůstatková cena
2008	11 %	39 207 Kč	317 212 Kč
2009	22,25 %	79 304 Kč	237 908 Kč
2010	22,25 %	79 304 Kč	158 604 Kč

Zdroj: Poskytnuté informace od podnikatele

Tyto odpisy také podnikatel v jednotlivých letech uplatňoval v poloviční výši, jelikož byl účastníkem sdružení. Rok 2011 již v tabulce není uveden, protože sdružení se rozpadlo a automobil zůstal ve vlastnictví druhého z účastníků, pan Horecký tedy nemohl uplatňovat v tomto roce odpisy.

Peugeot 207

Podnikatel pořídil 17. 12. 2010 automobil Peugeot 207, který byl zařazen do užívání 28. 12. 2010. Pořizovací cena činila 237 289 Kč. Automobil byl zařazen do 2. odpisové skupiny, může se tedy odpisovat minimálně 5 let a způsob odpisování zvolen rovnoměrný.

Tabulka 18: Rovnoměrné odpisování automobilu v letech 2010 – 2011

Rok	Odpisové procento	Roční odpis	Zůstatková cena
2010	11 %	26 102 Kč	211 187 Kč
2011	22,25 %	52 797 Kč	158 390 Kč

Zdroj: Poskytnuté informace od podnikatele

Po dohodě s druhým účastníkem sdružení mohl podnikatel uplatnit již v roce 2010 celý odpis automobilu. Podnikatel tento automobil pořídil na konci roku 2010 a v této době už oba podnikatelé věděli, že další rok spolu nebudou podnikat ve sdružení.

V níže uvedené tabulce je uvedeno, jakým způsobem by probíhalo daňové odpisování tohoto automobilu v následujících 3 letech.

Tabulka 19: Rovnoměrné odpisování automobilu v letech 2012 – 2014

Rok	Odpisové procento	Roční odpis	Zůstatková cena
2012	22,25 %	52 797 Kč	105 593 Kč
2013	22,25 %	52 797 Kč	52 796 Kč
2014	22,25 %	52 796 Kč	0 Kč

Zdroj: Práce autora

4.3 Daň z přidané hodnoty

Živnostník je plátcem DPH. Zdaňovacím obdobím je čtvrtletí, protože podnikatelův roční obrat nepřesáhl částku 10 000 000 Kč. Základní sazba DPH v roce 2011 byla 20 % a sazba snižená 10 %. Podnikatel je povinen podat přiznání k dani a daň zaplatit finančnímu úřadu do 25 dnů po skončení zdaňovacího období. V tomto roce byl povinen podat přiznání k dani z přidané hodnoty v těchto měsících:

1. za první čtvrtletí (leden, únor, březen) do 25. dubna 2011,
2. za druhé čtvrtletí (duben, květen, červen) do 25. července 2011,
3. za třetí čtvrtletí (červenec, srpen, září) do 25. října 2011 a
4. za čtvrté čtvrtletí (říjen, listopad, prosinec) do 25. ledna 2012.

4.3.1 DPH za 1. čtvrtletí roku 2011

Tabulka 20: Zdanitelná plnění – Dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku

Sazba	Základ daně (v Kč)	Daň na výstupu (v Kč)
Základní (20 %)	125 138	25 028
Snížená (10 %)	132 604	13 260
Daň celkem	–	38 288

Zdroj: Práce autora na základě poskytnutých informací od podnikatele

Tabulka 21: Nárok na odpočet daně – Z přijatých zdanitelných plnění od plátců

Sazba	Základ daně (v Kč)	Daň na výstupu (v Kč)
Základní (20 %)	161 987	32 397
Snížená (10 %)	1 633	163
Daň celkem	–	32 560

Zdroj: Práce autora na základě poskytnutých informací od podnikatele

Výpočet daňové povinnosti: daň na výstupu – daň na vstupu

$$38\,288 - 32\,560 = 5\,728 \text{ Kč}$$

Podnikateli za 1. čtvrtletí roku 2011 vznikla vlastní daňová povinnost ve výši 5 728 Kč. Byl povinen podat daňové přiznání a zaplatit daň finančnímu úřadu v Moravských Budějovicích do 25. dubna 2011.

4.3.2 DPH za 2. čtvrtletí roku 2011

Tabulka 22: Zdanitelná plnění – Dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku

Sazba	Základ daně (v Kč)	Daň na výstupu (v Kč)
Základní (20 %)	101 934	20 387
Snížená (10 %)	193 742	19 374
Daň celkem	–	39 761

Zdroj: Práce autora na základě poskytnutých informací od podnikatele

Tabulka 23: Nárok na odpočet daně – Z přijatých zdanitelných plnění od plátců

Sazba	Základ daně (v Kč)	Daň na výstupu (v Kč)
Základní (20 %)	176 355	35 271
Snížená (10 %)	1 633	163
Daň celkem	–	35 434

Zdroj: Práce autora na základě poskytnutých informací od podnikatele

Výpočet daňové povinnosti: daň na výstupu – daň na vstupu

$$39\,761 - 35\,434 = 4\,327 \text{ Kč}$$

Podnikateli za 2. čtvrtletí roku 2011 vznikla vlastní daňová povinnost ve výši 4 327 Kč. Byl povinen podat daňové přiznání a zaplatit daň finančnímu úřadu v Moravských Budějovicích do 25. července 2011.

4.3.3 DPH za 3. čtvrtletí roku 2011

Tabulka 24: Zdanitelná plnění – Dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku

Sazba	Základ daně (v Kč)	Daň na výstupu (v Kč)
Základní (20 %)	71 583	14 317
Snížená (10 %)	80 638	8 064
Daň celkem	–	22 381

Zdroj: Práce autora na základě poskytnutých informací od podnikatele

Tabulka 25: Nárok na odpočet daně – Z přijatých zdanitelných plnění od plátců

Sazba	Základ daně (v Kč)	Daň na výstupu (v Kč)
Základní (20 %)	147 835	29 567
Snížená (10 %)	1 633	163
Daň celkem	–	29 730

Zdroj: Práce autora na základě poskytnutých informací od podnikatele

Výpočet daňové povinnosti: daň na výstupu – daň na vstupu

$$22\,381 - 29\,730 = -7\,349 \text{ Kč}$$

Podnikatel měl za 3. čtvrtletí roku 2011 nárok na nadměrný odpočet ve výši 7 349 Kč. Tento nadměrný odpočet mu finanční úřad vrátí do 30 dnů od vyměření bez písemné žádosti.

4.3.4 DPH za 4. čtvrtletí roku 2011

Tabulka 26: Zdanitelná plnění – Dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku

Sazba	Základ daně (v Kč)	Daň na výstupu (v Kč)
Základní (20 %)	2 756	551
Snížená (10 %)	104 101	10 410
Daň celkem	–	10 961

Zdroj: Práce autora na základě poskytnutých informací od podnikatele

Tabulka 27: Nárok na odpočet daně – Z přijatých zdanitelných plnění od plátců

Sazba	Základ daně (v Kč)	Daň na výstupu (v Kč)
Základní (20 %)	190 220	38 044
Snížená (10 %)	1 633	163
Daň celkem	–	38 207

Zdroj: Práce autora na základě poskytnutých informací od podnikatele

Výpočet daňové povinnosti: daň na výstupu – daň na vstupu

$$10\,961 - 38\,207 = -27\,246 \text{ Kč}$$

Podnikatel měl za 4. čtvrtletí roku 2011 nárok na nadměrný odpočet ve výši 27 246 Kč. Tento nadměrný odpočet mu finanční úřad vrátí do 30 dnů od vyměření bez písemné žádosti.

4.3.5 DPH – shrnutí

V roce 2011 podnikatel odvedl dohromady na dani finančnímu úřadu za první a druhé čtvrtletí 10 055 Kč. Ve třetím a čtvrtém čtvrtletí mu vznikl nadměrný odpočet v celkové

výši 34 595 Kč. Panu Horeckému se tedy vyplatilo být v tomto roce plátcem DPH, na dani odvedl méně než je částka, kterou mu vrátil zpět finanční úřad. Nadměrný odpočet podnikateli vznikl tím, že měl větší výdaje, než byly jeho příjmy za poskytované služby. Také poskytoval více služeb se sníženou sazbou daně, zatímco materiál a služby nakupoval především se základní sazbou.

4.4 Silniční daň

Podnikatel užívá k podnikání dvě vozidla, proto musí hradit silniční daň. Během roku 2011 měl povinnost platit zálohy na tuto daň, které byly splatné nejpozději:

- 15. dubna – za měsíce leden, únor, březen;
- 15. července – za měsíce duben, květen, červen;
- 15. října – za měsíce červenec, srpen, září;
- 15. prosince – za měsíce říjen, listopad.

Zálohy na silniční daň se vypočtou ve výši $1/12$ příslušné roční sazby daně za každý kalendářní měsíc, ve kterém u vozidla trvala, vznikla nebo zanikla daňová povinnost v rozhodném období. Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. Daňové přiznání podává poplatník finančnímu úřadu nejpozději do 31. ledna kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období. Roční sazba daně se určí na základě údajů uvedených v technickém průkazu vozidla. Základem daně u těchto automobilů je zdvihový objem motoru v cm^3 .

Tabulka 28: Roční sazba daně u automobilů

Automobil	Zdvihový objem motoru	Roční sazba daně	Snížení daně	Daň po snížení
Citroën Jumpy	1 905 cm ³	3 000 Kč	–	3 000 Kč
Peugeot 207	1 397 cm ³	2 400 Kč	48 %	1 248 Kč
Celkem	–	5 400 Kč	–	4 248 Kč

Zdroj: Práce autora

Automobil Peugeot 207 byl poprvé registrován v prosinci roku 2010, proto u něj mohla být snížena roční sazba daně o 48 %. Po dobu prvních 36 kalendářních měsíců od první registrace vozidla může být roční sazba daně snížena o 48 %, po dobu následujících 36 kalendářních měsíců o 40 % a po dobu dalších 36 měsíců o 25 %.

Zálohy na silniční daň

Tabulka 29: Zálohy na silniční daň v roce 2011

Automobil	Měsíční záloha	Výše splatné zálohy				Zaplacené zálohy za rok
		15. 4. (leden, únor, březen)	15. 7. (duben, květen, červen)	15. 10. (červenec, srpen, září)	15. 12. (říjen, listopad)	
Citroën Jumpy	250 Kč	750 Kč	750 Kč	750 Kč	500 Kč	2 750 Kč
Peugeot 207	104 Kč	312 Kč	312 Kč	312 Kč	208 Kč	1 144 Kč
Celkem	354 Kč	1 062 Kč	1 062 Kč	1 062 Kč	708 Kč	3 894 Kč

Zdroj: Práce autora na základě poskytnutých informací

Podnikatel měl povinnost podat finančnímu úřadu v Moravských Budějovicích do 31. 1. 2012 přiznání k dani silniční. Tato daň za oba automobily v roce 2011 byla stanovena ve výši 4 248 Kč. V průběhu roku podnikatel platil zálohy. Na zálohách

k dani silniční bylo odvedeno celkem 3 894 Kč. Podnikateli tak vznikl daňový nedoplatek ve výši 354 Kč, který uhradil při podání přiznání k silniční dani.

5 ZÁVĚR

Daň z příjmů fyzických osob patří k nejběžnějším daním, které jsou lidé v České republice povinni hradit. Každý se snaží optimalizovat svoji daňovou povinnost, proto jsem se v diplomové práci zabývala touto daní u živnostníka v posledních čtyřech letech a pokusila se zjistit, zda způsob výpočtu daně při uplatňování skutečných výdajů je optimální nebo jestli by pro něj nebylo výhodnější a také jednodušší při stanovení daňové povinnosti uplatňovat výdaje procentem z příjmů. Dále jsou uvedeny změny, k nimž u daně z příjmů fyzických osob v těchto letech došlo a jakým způsobem ovlivnily daňovou povinnost osoby samostatně výdělečně činné, jež provozuje následující živnosti: vodoinstalatérství, topenářství, výroba, instalace, opravy strojů a přístrojů elektronických a telekomunikačních zařízení.

Při porovnání daně z příjmů fyzických osob, kterou podnikatel stanovuje ve sledovaných letech prostřednictvím skutečně vynaložených výdajů, s daní vypočtenou prostřednictvím výdajů procentem z příjmů, se jeví jako optimálnější varianta, jíž podnikatel skutečně uplatňuje. Především v roce 2008 došlo k velkému rozdílu mezi těmito dvěma variantami. Jelikož podnikatel uplatňoval daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti, vnikl mu při uplatnění skutečných výdajů nárok na daňový bonus ve výši 21 360 Kč, ale pokud by uplatňoval daň paušálem, musel by na dani odvést 14 670 Kč. V dalších letech již podnikateli vznikl nárok na daňový bonus u obou možností stanovení daňové povinnosti, což bylo způsobeno především tím, že od roku 2009 došlo ke změně paušálních výdajů. Tyto výdaje se zvýšily o 20 % (z původních 60 % na 80 %). V roce 2010 se zvýšilo daňové zvýhodnění na děti o 924 Kč, což mělo na poplatníka příznivý vliv, protože v tomto roce jeho daň po slevách byla nulová a tak mohl celé toto zvýhodnění na dvě děti využít jako nárok na daňový bonus. V roce 2011 byl živnostník negativně ovlivněn snížením slevy na poplatníka, která byla snížena z původních 24 840 Kč na 23 640 Kč o tzv. povodňovou stokorunu za každý měsíc. V dalším roce se sleva vrátí na původní úroveň. V roce 2011 došlo za sledovaná léta k nejmenšímu rozdílu u daňového bonusu

při výpočtu daně prostřednictvím skutečných výdajů a výdajů procentem z příjmů. Tento rozdíl činil pouhých 510 Kč. Kdyby však nedošlo ke snížení slevy na poplatníka, bylo by podnikateli jedno, zda zvolí první či druhý způsob výpočtu, u obou možností by měl nárok na stejnou výši daňového bonusu. Pokud by podnikatel přešel na výdaje paušálem, ulehčil by si tím evidenci, nemusel by schovávat doklady za výdaje a evidoval by pouze příjmy a pohledávky. Na druhou stranu by však musel podat dodatečné daňové přiznání za rok 2010 kvůli úpravě základu daně o pohledávky, zásoby a závazky, a tím by mohlo dojít k situaci, že by bylo potřeba doplatit daň, případně by i finanční úřad podnikateli vyměřil penále. Proto bych mu doporučila, kdyby k této situaci došlo, aby neměnil stávající způsob stanovení daňové povinnosti.

Živnostník je také plátcem daně z přidané hodnoty, kterou odvádí čtvrtletně. U této daně také v posledních letech dochází k častým změnám, především u snížené sazby. V prvním a druhém čtvrtletí roku 2011 podnikateli vznikla povinnost odvést DPH finančnímu úřadu, v dalších čtvrtletích měl nárok na odpočet. Souhrnně za rok 2011 byl podnikatelův nárok na odpočet vyšší než jeho daňová povinnost, proto je pro něj výhodné být plátcem daně z přidané hodnoty, i když nedosahuje zákonem stanoveného obratu pro povinnost stát se plátcem DPH.

Živnostník používá k podnikání dva automobily, a tak je povinen platit silniční daň. V průběhu roku odvádí zálohy na tuto daň. Za rok 2011 musel odvést na silniční dani 4 248 Kč. Pokud by chtěl optimalizovat tuto svoji daňovou povinnost, měl by si pořídit automobil s nižším objemem motoru a také přihlédnout ke stáří vozidla.

6 SUMMARY

The thesis deals with the taxes of accounts of individual – tradesman. With taxes is now facing everyone. There may be income tax, excise tax, or property taxes, which are governed by several laws. In this work are explained the basic concepts of tax theory and briefly describes the tax system of the Czech Republic. There are also characterized by individual accounts for the recording of taxes in accounting. Subsequently, described income tax natural persons and its structure. In the thesis are recorded significant changes that occurred in the law on income tax of physical persons in recent years. The following are the basic information about the selected tradesman, which was applied to the issue of taxes, and carried out the analysis of the tax obligations of the tradesman in 2011 and in previous years.

Keywords: tax, payer, taxpayer, tradesman, self-employer person, income tax natural persons, value added tax, road tax, the real cost, cost by percentage of the income, tax base

7 POUŽITÉ ZDROJE

Literární zdroje

DUŠEK, J. *Daně z příjmů 2010: Přehledy, daňové a účetní tabulky*. 5. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3367-8.

MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2009*. 17. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2803-2.

MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2011*. 20. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3944-1.

ŠTOHL, P. *Daně 2010: Výklad a praktické příklady*. 1. vyd. Znojmo: SVŠE, 2010. ISBN 978-80-87314-01-2.

ŠTOHL, P. *Učebnice účetnictví pro střední školy a veřejnost 2007: II. díl*. 9. vyd. Znojmo: Vzdělávací středisko Ing. Pavel Štohl, 2007. ISBN 978-80-903915-1-2.

VALOUCH, P. *Daňové tipy (a triky) pro fyzické osoby 2009: Jak ušetřit na dani z příjmů*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3332-6.

VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR aneb Učebnice daňového práva 2006*. 8. vyd. Praha: VOX, 2006. ISBN 80-86324-60-5.

VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2010*. 10. vyd. Praha: VOX, 2010. ISBN 978-80-86324-86-9.

VYBÍHAL, V. *Zdaňování příjmů fyzických osob 2010: Praktický průvodce*. 6. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3426-2.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zdroje v elektronické podobě

Business center.cz [online]. Český účetní standard pro podnikatele č. 19. [cit. 2012-01-05]. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/finance/ucetnictviceske-ucetni-standardy/podnikatele/019.aspx>>.

Podnikatel.cz [online]. Slevy na dani platné pro rok 2011 a změny roku 2012 [cit. 2012-01-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.podnikatel.cz/clanky/slevy-na-dani-platne-pro-rok-2011-a-zmeny-roku-2012/>>.

Podnikatel.cz [online]. Skutečné výdaje nebo procento z příjmů. [cit. 2012-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.podnikatel.cz/clanky/uplatnit-skutecne-vydaje-nebo-procentem-z-prijmu/>>.

Podnikatel.cz [online]. Slevy na dani v roce 2010 a jejich uplatnění. [cit. 2012-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.podnikatel.cz/clanky/slevy-na-dani-v-roce-2010-a-jejich-uplatneni/>>.

SEZNAM TABULEK, SCHÉMAT A GRAFŮ

Tabulky

Tabulka 1: Výpočet daně z příjmů fyzických osob	34
Tabulka 2: Progresivní sazby daně do roku 2008	40
Tabulka 3: Vývoj paušálních výdajů u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti v letech 2008 – 2012	41
Tabulka 4: Změny ve slevách na dani v letech 2007 – 2012	42
Tabulka 5: Slevy na dani v roce 2008	49
Tabulka 6: Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti v roce 2008	51
Tabulka 7: Slevy na dani v roce 2009	55
Tabulka 8: Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti v roce 2009	57
Tabulka 9: Slevy na dani v roce 2010	61
Tabulka 10: Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti v roce 2010	63
Tabulka 11: Slevy na dani v roce 2011	67
Tabulka 12: Paušální výdaje u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti v roce 2011	69
Tabulka 13: Daň (daňový bonus) při uplatnění skutečných výdajů (v Kč)	71
Tabulka 14: Daň (daňový bonus) při uplatnění výdajů procentem z příjmů (v Kč)	71
Tabulka 15: Údaje o odpisové skupině při zrychleném odpisování automobilu	75
Tabulka 16: Zrychlené odpisování automobilu	76
Tabulka 17: Rovnoměrné odpisování automobilu	77
Tabulka 18: Rovnoměrné odpisování automobilu v letech 2010 – 2011	77
Tabulka 19: Rovnoměrné odpisování automobilu v letech 2012 – 2014	78
Tabulka 20: Zdanitelná plnění – Dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku	79

Tabulka 21: Nárok na odpočet daně – Z přijatých zdanitelných plnění od plátců	79
Tabulka 22: Zdanitelná plnění – Dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku	80
Tabulka 23: Nárok na odpočet daně – Z přijatých zdanitelných plnění od plátců	80
Tabulka 24: Zdanitelná plnění – Dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku	81
Tabulka 25: Nárok na odpočet daně – Z přijatých zdanitelných plnění od plátců	81
Tabulka 26: Zdanitelná plnění – Dodání zboží nebo poskytnutí služby s místem plnění v tuzemsku	82
Tabulka 27: Nárok na odpočet daně – Z přijatých zdanitelných plnění od plátců	82
Tabulka 28: Roční sazba daně u automobilů	84
Tabulka 29: Zálohy na silniční daň v roce 2011	84

Schémata

Schéma 1: Daně daňového systému České republiky	10
Schéma 2: Přímé daně v ČR	11
Schéma 3: Nepřímé daně v ČR	14
Schéma 4: Účtování daně z příjmů	17
Schéma 5: Účtování ostatních daní	21
Schéma 6: Základ daně z příjmů fyzických osob	27

Grafy

Graf 1: Příjmy, výdaje a základ daně v letech 2008 – 2011 při uplatnění skutečných výdajů	72
Graf 2: Příjmy, výdaje a základ daně v letech 2008 – 2011 při uplatnění výdajů procentem z příjmů	72

Graf 3: Vývoj skutečných výdajů a výdajů procentem z příjmů v letech 2008 – 2011	73
Graf 4: Vývoj základu daně při výpočtu prostřednictvím skutečných výdajů a výdajů procentem z příjmů	74
Graf 5: Vývoj daňové povinnosti resp. daňového bonusu při výpočtu daně pomocí skutečných a výdajů a výdajů procentem z příjmů	74

SEZNAM ZKRATEK

Dal	Strana Dal účtu
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DZD	Dílčí základ daně
FAP	Faktura přijatá
FAV	Faktura vystavená
FO	Fyzická osoba
FÚ	Finanční úřad
MD	Strana Má dáti účtu
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PZDP	Poslední známá daňová povinnost
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon o dani z příjmů